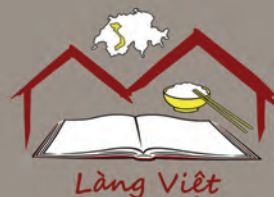

1975 - 2015

**ÊTRE VIETNAMIEN,
HIER ET AUJOURD'HUI ?**

**LÀ NGƯỜI VIỆT,
HÔM QUA VÀ HÔM NAY ?**

RECUEIL DES TÉMOIGNAGES

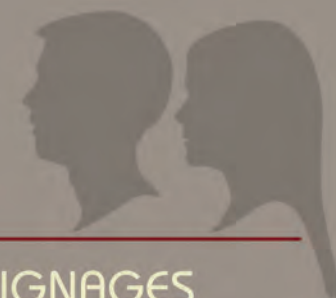

Table des matières

Avant-propos

Bảo Khánh Trần
Chân-Phương Nguyễn
Cường Stéphane Lý
Diễm-Trần Trần
Hoàng-Linh Valérie Nguyễn Đăng
Hoàng-Thơ Stéphanie Nguyễn Đăng
Khánh Linh Đặng
Khôi Guyenne
Lê Thi Nguyễn Đức
Linh Lan Lâm
Minh Lý Sandra Nguyễn
Phương Lan Lê
Quang Vinh Alexandre Nguyễn
Quốc-Vinh Olivier Lâm
Quỳnh-Vy Irène Lâm
Tấn Lộc Philippe Nguyễn
Thanh-Mai Christine Nguyễn
Xuân Lisa Trần
Thanh-Y-Khanh Võ

Annexe “Comment garder sa culture...”

Remerciements

Mục lục

Lời mở đầu

Trần Bảo Khánh
Nguyễn Chân-Phương
Lý Cường Stéphane
Trần Diễm-Trần
Nguyễn Đăng Hoàng-Linh Valérie
Nguyễn Đăng Hoàng-Thơ Stéphanie
Đặng Khánh Linh
Guyenne Khôi
Nguyễn Đức Lê Thi
Lâm Linh Lan
Nguyễn Minh Lý Sandra
Lê Phương Lan
Nguyễn Quang Vinh Alexandre
Lâm Quốc-Vinh Olivier
Lâm Quỳnh Vy Irène
Nguyễn Tấn Lộc Philippe
Nguyễn Thanh-Mai Christine
Trần Xuân Lisa
Võ Thanh-Y-Khanh

Phụ lục “Làm sao bảo tồn văn hóa Việt...”

Lời cảm tạ

Avant-propos

“Être Vietnamien”, ce thème si cher aux Vietnamiens vivant à l'étranger depuis 1975 a été souvent abordé et développé au sein de notre communauté.

Quel serait le sens d'être vietnamien pour des jeunes qui sont nés et qui ont grandi loin du pays de leurs ancêtres? Garder des liens sentimentaux et émotionnels avec le Vietnam, pratiquer sa langue, apprécier les délices de sa cuisine, savoir respecter ses coutumes traditionnelles au sein de la famille? La liste n'est de loin pas exhaustive.

POURTANT en 2015, quarante ans après l'exil dramatique de leurs aînés, à travers les nouveaux témoignages des jeunes Vietnamiens vivant en Suisse et en France, les “secondos” (terme souvent utilisé pour désigner la 2e génération), que nous avons rassemblés dans ce recueil, nous constatons encore - pour la majorité d'entre eux - leur sentiment d'appartenance très fort à notre pays, le Vietnam, malgré leur double culture.

POURTANT en 2015, après plus de la moitié d'une existence vécue loin de notre terre natale, les années n'ont pas effacé nos souvenirs. Bien au contraire, en tant que parents de la première génération exilée - chacun de nous s'est efforcé de transmettre à ses enfants et à ses petits-enfants l'amour et l'attachement aux racines et aux traditions séculaires du Vietnam. En quelque sorte, nous agissons humblement comme les gardiens du temple et du feu, ces braises transmises d'une génération à l'autre, afin que puisse se perpétuer notre civilisation quatre fois millénaires!

POURTANT en 2015, même si les années s'égrènent trop vite, et que les souvenirs d'antan s'estompent, nous n'oublions pas l'héritage de nos ancêtres. Écoutons ensemble à nouveau et faisons écouter encore à nos jeunes cette chanson si courte mais qui résume pleinement notre devoir de mémoire:

Notre maison très chère
Bâtie par nos pères
Avec peine et amour
Gardons-la pour toujours.

*Cái nhà này là nhà của ta
Công khó ông cha lập ra
Cháu con phải gìn giữ lấy
Muôn năm nhớ nước non nhà.*

En cette année 2015, notre souhait le plus cher soit que ce recueil puisse contribuer modestement à marquer le quarantième anniversaire de l'exil de la diaspora vietnamienne.

*Xuân Hoa Nguyễn Tăng
Membre fondateur du Cercle culturel Làng Việt Genève*

Lời mở đầu

«**Là người Việt**», chủ đề khá quen thuộc của người Việt sinh sống tại hải ngoại kể từ năm 1975. Các Hội đoàn tại Thụy sĩ cũng thường xuyên quan tâm và phát triển đề tài này, nhất là để hướng vào các thế hệ tương lai.

Các bạn trẻ hiện nay cảm nhận thế nào «là người Việt» khi họ sinh ra và lớn lên, xa đất nước tổ tiên của mình? Giữ mối liên hệ tình cảm thiết tha với Việt Nam? Đọc và nói tiếng Việt? Thích thú với nấu ăn và ẩm thực Việt Nam? Biết tôn trọng những tập quán truyền thống trong gia đình? Danh sách này còn dài mới đầy đủ.

2015: 40 năm sau cuộc tha hương đầy thương đau của lớp thế hệ cha mẹ, những thanh thiếu niên thuộc thế hệ thứ hai đang sống tại Thụy sĩ và Pháp có những suy nghĩ gì? Cuốn sưu tập này là một số chứng kiến và cảm nghĩ của họ. Đa số, tình gắn kết của họ với Việt Nam vẫn còn rất sâu đậm dù rằng đang mang trong mình hai nền văn hóa.

2015: Sau hơn một nửa đời người sống xa quê hương nhưng thời gian không thể xóa nhòa được kỷ niệm. Mà trái lại, chúng tôi - những người viễn xứ, thế hệ thứ nhất - như một người gác đèn giữ lửa, mong muốn truyền đạt ngọn lửa hồng cho con cháu, từ thế hệ này sang thế hệ khác, bảo tồn và duy trì bốn ngàn năm văn hiến của dân tộc ta.

2015: Cho dù năm tháng đã trôi đi nhanh chóng, những kỷ niệm xa xưa có thể nhòa theo thời gian, nhưng chúng ta không bao giờ quên được những di sản của

tổ tiên để lại. Hãy nghe lại và nhắc nhở những thế hệ tiếp nối, câu hát đồng dao ngắn gọn nhưng thúc dục trách nhiệm của chúng ta:

Cái nhà này là nhà của ta
Công khó ông cha lập ra
Cháu con phải giữ gìn lấy
Muôn năm nhớ nước non nhà.

Câu lạc bộ Làng Việt xuất bản cuốn sưu tập này như một đóng góp khiêm nhường nhân dịp kỷ niệm bốn mươi năm tha hương của Cộng đồng người Việt chúng ta.

Nguyễn Tăng Xuân Hoa
Thành viên sáng lập Câu lạc bộ Làng Việt Genève

Bảo Khánh Trần, 30 ans

Je m'appelle Bao-Khánh Trần, né le 15 août 1985 de parents vietnamiens au Vietnam. Arrivé en Suisse en 1987, j'ai grandi, étudié et je vis dans ce pays d'accueil qu'est la Suisse, que j'aime et qui est devenu mien avec le temps. J'ai reçu une éducation "à la vietnamienne" avec de fortes valeurs, ancrées dans les traditions et les mœurs. Mais j'ai aussi grandi dans un environnement suisse, entouré d'une culture "à l'européenne" avec ses propres règles et principes. Mon passeport est rouge à croix blanche mais mon cœur est vietnamien.

Cela n'a pas toujours été facile. Petit, j'étais le différent, le "bridé" ou encore le "chintok". On sait combien les enfants peuvent être cruels entre eux et je vous le confirme. La compassion et l'ouverture à la différence ne viennent que plus tard. Enfant, on ne m'invitait pas aux anniversaires, on ne jouait pas avec moi à la pause, on ne partageait pas ses jouets avec moi. Pire, on se moquait inlassablement de moi, de mes yeux, de ma culture. Enfant, j'aurais tout donné pour être comme tout le monde, avoir une peau blanche, des yeux bleus, m'appeler Albert ou Jérémy.

Plus tard, cette différence qui m'a tant fait souffrir est devenue une force. Avec le temps, je trouve dans cette différence une richesse infinie. Je suis devenu un "objet" rempli d'exotisme, un représentant de

cette culture asiatique. J'incarne cette différence. Non loin des clichés, j'incarne le travailleur sans répit ni plainte, le perpétuel sourieur joyeux ou encore la zenitude face à la vie. Et cela me plaît. Je peux regarder ma vie, chaque jour de deux manières différentes, je m'inspire des qualités de chaque culture et essaie de trouver le juste milieu. Ce qui est "mal" au Vietnam peut être très "bien" ici et vice versa. Aujourd'hui encore, le choc des cultures est omniprésent; à chaque geste, chaque parole, chaque manière de faire, je peux blesser sans le vouloir. Le choc des cultures, cela s'apprend, jour après jour, au prix parfois de beaucoup de malentendus et de situations improbables. Aujourd'hui je suis fier de représenter deux cultures si différentes et faisant intégralement partie de ma vie. Aujourd'hui, je parle le vietnamien, peut être avec un accent vaudois, je peux rester toute la journée en pyjama tout en dégustant une bonne raclette, je fête le nouvel an asiatique tout en appréciant les feux d'artifice du 1er août, je peux obéir à 30 ans à mes parents tout en étant indépendant, je peux tout simplement être vietnamien et suisse à la fois. C'est ça ma fierté, ma richesse et mon défaut à la fois.

Aujourd'hui, je souhaite transmettre cette richesse à mon entourage, briser les préjugés et faire découvrir la culture vietnamienne à mes proches, à mes futurs enfants. Je souhaite que le monde s'ouvre encore plus à la différence, que celle-ci soit comprise et ne représente plus un sujet de railleries contre les Vietnamiens mais aussi tous les autres peuples de cette terre.

Bảo Khánh

Trần Bảo Khánh, 30 tuổi

Tôi tên là Trần Bảo Khánh, sinh ngày 15 tháng 8 năm 1985 tại Việt Nam. Đến Thụy Sĩ vào năm 1987, tôi đã lớn lên, đi học, sống tại đây và yêu mến đất nước này. Mảnh đất cho tôi dung thân đã trở thành đất nước của tôi. Tôi được giáo dục “theo kiểu Việt Nam”, với những phong tục và giá trị đạo đức đậm màu truyền thống. Nhưng tôi cũng lớn lên trong môi trường Thụy Sĩ, trong nền văn hóa “Âu châu” với những luật lệ và quy tắc của họ. Tôi có sở thích hành nghề đồ với chữ thập trắng nhưng tôi mang trái tim Việt Nam.

Mọi sự không phải dễ dàng. Lúc còn bé, tôi bị coi là đứa khác người, đứa “mất xéch, ba tàu” (chintok). Mọi người vẫn biết rằng trẻ con có thể ác nghiệt với nhau, tôi xin xác nhận điều đó. Mãi về sau này, sự cảm thông và cởi mở mới đến với tôi. Lúc nhỏ, tôi không được mời đến các buổi mừng sinh nhật, không có bạn trong giờ chơi, không được cho chơi chung. Tệ hơn nữa, chúng không ngừng trêu chọc, chế giễu đôi mắt của tôi, chế giễu nguồn gốc của tôi. Lúc đó, tôi muốn đánh đổi tất cả để được giống như mọi người, để có da trắng, mắt xanh, để có tên Albert hoặc Jérémy chẳng hạn. Về sau, chính sự khác biệt đã gây đau khổ cho tôi lại hóa thành một sức mạnh, một nguồn tài nguyên vô tận. Tôi đã trở thành một “vật” ngoại lai, đại diện cho văn hóa Á châu, là hiện thân của sự khác biệt. Đúng theo các thành kiến, tôi là biểu tượng của người làm việc không mệt mỏi, không phàn nàn, luôn vui vẻ, hoặc là người rất bình thản trước cuộc sống. Điều đó làm tôi thích thú. Mỗi ngày tôi có thể nhìn đời mình bằng hai cách khác nhau, chọn những ưu điểm của mỗi văn hóa để tìm ra con đường trung dung. Có những thứ “xấu” ở Việt Nam lại có thể là rất “tốt” ở đây, hay

ngược lại. Ngay cả bây giờ, những va chạm văn hóa vẫn xảy ra. Mỗi cử chỉ, mỗi lời nói, mỗi hành động của tôi đều có thể làm tổn thương người khác một cách ngoài ý muốn. Đó là những bài học đắt giá. Bây giờ, tôi hãnh diện được đại diện cho hai nền văn hóa rất khác nhau nhưng đều là thành phần của con người tôi. Tôi nói tiếng Việt, có pha chút giọng «vaudois». Tôi vừa có thể cả ngày mặc đồ ngủ, vừa có thể nhám nháp món phô-ma nóng chảy. Tôi ăn mừng ngày tết, xem pháo bông ngày 1 tháng 8. Tôi còn vâng lời cha mẹ ở tuổi 30, nhưng vẫn độc lập. Tôi vừa là Việt Nam, vừa là Thụy Sĩ. Đó là niềm tự hào, là tài sản phong phú, và cũng là khuyết điểm của tôi.

Tôi muốn cho mọi người thấy sự phong phú này. Tôi muốn xóa tan những định kiến và đem văn hóa Việt Nam đến cho người thân và những đứa con tương lai của tôi. Tôi mong muốn thế giới này mở rộng ra hơn nữa để đón nhận sự khác biệt, để nó được thấu hiểu và không còn là đề tài chế nhạo nhắm vào người Việt hay bất cứ dân tộc nào khác trên trái đất này.

Chân-Phuong Nguyễn, 17 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

Avoir une double culture est un atout considérable. Elle me permet de comprendre la mentalité occidentale et asiatique et plus particulièrement la vietnamienne, qui sont très différentes. Et comprendre ces différences permet aussi une ouverture d'esprit.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Avoir une double culture n'a jamais été un handicap pour moi. J'ai grandi dans un lieu où se mélangeaient des gens de toutes les origines donc ça n'a jamais été un problème.

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam? Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Au même titre que la France, le Vietnam est le pays avec lequel je grandis. Je vis en France, je vais dans un lycée français, mais quand je rentre chez moi, c'est comme si j'étais au Vietnam. Mes parents parlent vietnamien, mangent vietnamien, pensent vietnamien. Alors bien sûr, je suis intéressée à cette culture avec laquelle j'ai été bercée.

Avez-vous des regrets de ne pas vous être investie davantage dans votre développement identitaire? Qu'attendez-vous de la part d'une association culturelle comme "Le Cercle culturel Làng Việt"?

Je n'ai pas de regrets. Je ne pense pas avoir réussi à avoir 50% du côté français et 50% du côté vietnamien, mais j'essaie. Je suis moi-même membre d'une association, l'Association des Jeunes Vietnamiens de Paris. J'espère qu'avec Làng Việt, on pourra échanger et je suis sûre qu'on pourra s'entendre puisque nous défendons les mêmes valeurs.

Chân-Phuong

Nguyễn Chân-Phương, 17 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho cô?

Mang trong mình hai nền văn hóa là một lợi thế đáng kể. Điều đó cho phép tôi hiểu được tâm trạng rất khác biệt của người Tây phương và người Á Đông, đặc biệt là Việt Nam. Tâm trí của tôi cởi mở hơn khi hiểu được sự khác biệt này.

Điều đó làm cho cô hãnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Tôi chưa bao giờ cảm thấy thiệt thòi vì có hai nền văn hoá. Tôi sống ở nơi có dân cư đến từ nhiều nguồn gốc khác nhau nên sự kiện có hai nền văn hóa không phải là một vấn đề.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với cô? Cô có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Tôi lớn lên với tinh thần Việt Nam cũng như với nước Pháp. Tôi sống ở Pháp, học trường Pháp, nhưng khi trở về nhà thì lại như là tôi đang ở Việt Nam. Cha mẹ tôi nói tiếng Việt, ăn theo kiểu Việt Nam, nghĩ như người Việt Nam. Vì thế, tôi rất chú ý đến nền văn hóa Việt đã ấp ủ tôi từ tấm bé.

Cô có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không? Cô mong đợi gì ở một tổ chức văn hóa như “Câu lạc bộ Làng Việt”?

Tôi không có gì để tiếc nuối. Tôi không nghĩ rằng đã đạt được 50% Pháp và 50% Việt, nhưng tôi đang gắng thực hiện. Tôi là thành viên của Hội Thanh Thiếu Niên Việt Nam tại Paris. Tôi hy vọng và tin rằng chúng tôi và Làng Việt có thể trao đổi và hợp tác với nhau vì chúng ta có cùng chung lý tưởng.

Cường Stéphane Lý

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

Je crois que je ne me pose même plus la question de ce qu'elle m'apporte. C'est une donnée, un fait établi. Cette double culture fait partie de moi et influe ce que je suis: ma façon de vivre, de penser, de manger, d'écrire, de parler. Parfois, c'est mon côté français qui réagit, parfois c'est le vietnamien, parfois c'est un mélange des deux.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Contrairement à l'héroïne de mon spectacle "Cabaret Jaune Citron", je n'ai jamais eu de problème d'identité ou d'intégration. J'ai toujours accepté mes origines et ma double culture. J'ai grandi dans une banlieue plutôt métissée où mes origines n'étaient pas un problème, et dans un environnement familial qui m'a toujours poussé à être fier de ce que j'étais, et d'où je venais. Je n'ai jamais eu de rejet de mes racines et je les ai toujours considérées comme un terrain riche à explorer.

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam? Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Etant né en France, je considère le Vietnam avant tout comme le pays de mes parents. Ce n'est pas une façon de minimiser son importance, mais plutôt de bien restituer le fait qu'il y a une double culture, Viet Nam et France, donc. C'est là bas que se situe le passé de notre histoire familiale. C'est en France que s'inscrit notre présent. Et les deux sont à la fois distincts et intimement liés. Evidemment, la culture et la langue m'intéressent. Je fais un effort pour maintenir un niveau basique de vietnamien. Bien que né en France, je suis content de pouvoir me débrouiller dans cette langue et de pouvoir entretenir une conversation avec certains membres de ma famille ou avec d'autres Vietnamiens. Quant à la cuisine, je n'en parle même pas. Que ferais-je sans nuóc mam?

Avez-vous des regrets de ne pas vous être investie davantage dans votre développement identitaire?

Je considère m'être déjà pas mal investi dans mon développement identitaire avec mon spectacle "Cabaret Jaune Citron" et mon court-métrage "Feuilles de printemps", et certains de mes futurs projets exploreront également la problématique de la double culture. C'est une question qui me tient à coeur et que je souhaite partager.

Cường Stéphane

Lý Cường Stéphane

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho anh?

Có lẽ tôi không còn đặt cho mình câu hỏi đó nữa vì đó là một sự kiện hiển nhiên. Hai nền văn hóa nằm trong con người tôi và ảnh hưởng đến lối sống, cách nghĩ, cách viết, cách ăn nói của tôi. Có khi phần Pháp lên tiếng, có khi là phần Việt, đôi khi cả hai.

Điều đó làm cho anh hạnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Ngược với nhân vật chính trong vở kịch “Quán Chanh vàng” của tôi, tôi không hề gặp vấn đề về bản sắc hay hòa nhập. Tôi luôn chấp nhận nguồn gốc của mình và sự việc có hai nền tảng văn hóa. Tôi lớn lên ở vùng ngoại ô với nhiều dân đa sắc tộc nên gốc gác của tôi không thành vấn đề. Hơn nữa gia đình luôn khuyến khích tôi tự hào về mình và về nguồn gốc của mình. Tôi không hề có ý chối bỏ nguồn gốc của mình mà còn coi đó như là mảnh đất màu mỡ để khai phá.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với anh? Anh có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Sinh ra ở Pháp, tôi coi Việt Nam trước hết như là đất nước của cha mẹ tôi, không phải là để giảm nhẹ tầm quan trọng của nó mà để đặt đúng vị trí cho cả

hai nền văn hóa trong tôi, đó là Việt Nam và Pháp. Việt Nam là quá khứ của lịch sử gia đình, còn hiện tại của chúng tôi đang diễn ra tại Pháp. Cả hai nơi rất khác biệt nhưng cũng rất liên quan mật thiết với nhau. Dĩ nhiên là tôi rất quan tâm đến văn hóa và ngôn ngữ Việt. Tôi cố gắng giữ được một trình độ tiếng Việt căn bản. Cho dù sinh ra tại Pháp, tôi rất hài lòng là mình có thể xoay sở và chuyện trò bình thường với người trong gia đình hoặc với những người Việt khác. Còn về ẩm thực thì không cần phải nói; tôi làm sao nếu không có nước mắm ?

Anh có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không?

Tôi thấy mình đã bỏ công rất nhiều trong việc phát huy bản sắc riêng khi viết vở kịch “Quán Chanh vàng” và làm cuốn phim ngắn “Lá xuân”. Tôi dự định trong những tác phẩm sắp tới tôi cũng sẽ đề cập đến vấn đề văn hóa lưỡng diện. Đó là điều tôi rất thiết tha và muốn chia sẻ với mọi người.

Diễm-Trần Trần, 20 ans

Ma double culture m'apporte au quotidien une double richesse personnelle, avec les fêtes, les traditions, les coutumes et us. Avec la langue, la gastronomie, les connaissances historiques et autres, elle m'apporte également une certaine ouverture d'esprit sur le monde et une grille de lecture différente du monde.

Cette double culture est loin d'avoir été handicapante. Au contraire elle s'est toujours présentée comme un vecteur d'intégration, les gens que j'ai rencontrés et que je rencontre se montrent toujours curieux à l'égard de mes

origines en désirant en savoir plus, à commencer par mon prénom le plus souvent, à l'égard de la gastronomie vietnamienne, du pays lui-même, quelques fois des racines historiques. C'est donc par fierté, et non pas par honte, réticence ou abstention, que je présente cette double culture à tout le monde.

Mon pays d'origine se présente à moi comme un mélange à la fois de choses positives et de choses négatives. J'ai une image du Vietnam qui est tout d'abord reliée à mes souvenirs, à mes sens, à mon enfance: je n'ai certes pas grandi là bas, mais c'est tout comme puisque ma famille, et plus particulièrement mes parents, sont imprégnés de cette culture vietnamienne. Le Vietnam tel que je le représente à premier abord, c'est la nourriture, les repas, puisqu'ils sont omniprésents à la maison,

les fêtes, les traditions comme le têt, parce que je les fête depuis petite; les contes et légendes, dont j'ai un vague souvenir, que ma maman a pu nous raconter. En grandissant, le Vietnam signifie bien plus de choses: j'ai une représentation du pays qui est maintenant également tournée vers le passé, vers son histoire, dont j'ai pu en savoir davantage. Et vers le présent, avec son expansion et son émergence comme pays industrialisé, modernisé mais aussi avec les nombreux scandales qui entourent le gouvernement et la politique actuels.

Je ne ressens aucun regret quant à mon investissement dans ma recherche identitaire. Pour cela j'ai beaucoup été aidée par mes parents: avant même que je sois née, mon père tenait à nous donner des prénoms exclusivement vietnamiens, *"pour éviter d'oublier ses racines et d'avoir une identité purement française"*. Ma mère elle nous a également poussé à suivre des cours de vietnamien et des activités associatives. Les deux ont toujours tenu à ce que leurs enfants gardent cette ouverture et cet esprit curieux quant à leurs origines. Et même si ce n'est pas évident quand j'étais plus jeune, parce que je n'avais pas encore assez de recul pour en saisir l'intérêt, j'en reconnais aujourd'hui toute l'importance. Je ne maîtrise pas parfaitement la langue et toute ses nuances, mes connaissances sur le Vietnam ne recouvrent pas l'entièreté de ce pays à la fois simple et complexe, il m'arrive de confondre des plats entre eux (sauf le pho, base des bases), mais je considère qu'il n'y a aucun regret à avoir à partir du moment où vous avez fait le premier pas pour en connaître davantage sur vos origines.

Diễm-Trần

Trần Diễm-Trân, 20 tuổi

Có được hai nền văn hóa làm cho đầu óc tôi phong phú hơn. Tham dự những lễ hội, tìm hiểu về phong tục, tập quán, ngôn ngữ, ẩm thực, về những biến cố lịch sử, giúp tôi mở rộng tầm nhìn và có một nhận thức khác hơn về cuộc đời.

Không thể nói mang hai nền văn hóa là một thiệt thòi. Trái lại, đó là một phương tiện dẫn đến sự cảm thông. Trong quá khứ cũng như hiện tại, những người mà tôi có dịp tiếp xúc thường muốn biết gốc gác của tôi và muốn hiểu ý nghĩa của tên tôi. Họ cũng hỏi han về cao lương mỹ vị của Việt Nam, về lịch sử và tình hình đất nước. Thành ra tôi không hề xấu hổ, ngập ngừng hay né tránh mà rất hãnh diện giới thiệu với mọi người về đặc tính văn hóa của mình.

Tôi có những hình ảnh cá tích cực lẫn tiêu cực về Việt Nam. Những kỷ niệm có từ tấm bé như thể tôi đã ở Việt Nam mặc dù tôi không lớn lên tại đây. Tôi nhớ trước hết là thức ăn hằng ngày, là lễ tết, và còn nhớ mang máng những chuyện cổ tích đã được mẹ kể cho nghe. Khi lớn lên, tôi biết hơn về quá khứ và lịch sử Việt Nam, về một hiện tại đang phát triển và được kỹ nghệ hóa nhưng lại đầy rẫy những chuyện xấu xa liên quan đến nhà cầm quyền và môi trường chính trị.

Tôi không có gì để nuôi tiếc trong việc kiến tạo bản sắc cá nhân mà cha mẹ tôi đã đóng góp một phần quan trọng. Ngay từ trước khi có con, cha tôi đã quyết định sẽ đặt tên bằng tiếng Việt cho các con để chúng “khỏi quên nguồn gốc và không nghĩ mình là người Pháp thuần túy”. Mẹ tôi khuyến khích chúng tôi học tiếng Việt và tham gia những sinh hoạt hội đoàn. Khi còn bé, tôi không ý thức

được rằng hiểu biết về nguồn gốc của mình là cần thiết nhưng bây giờ thì tôi thấy được sự quan trọng của nó. Tôi chưa hiểu hết và chưa nói giỏi tiếng Việt, kiến thức của tôi về nước Việt Nam vừa đơn sơ vừa phức tạp này còn giới hạn, đôi khi tôi còn lẫn lộn tên những món ăn, nhưng tôi không cảm thấy ân hận vì tôi đã thật sự dấn bước vào con đường tìm hiểu nguồn gốc của mình.

Hoàng-Linh Valérie Nguyễn Đăng, 20 ans

Récemment, j'ai eu l'opportunité de pouvoir aller au Vietnam, grâce à l'association Ressort International de l'Université de Saint Gall où j'étudie. Le concept est que des étudiants de Saint Gall vont 10 jours au Vietnam et les étudiants Vietnamiens viennent 10 jours en Suisse. C'est un vrai échange culturel entre deux pays opposés.

Aller au Vietnam m'a permis de découvrir mon pays d'origine. Un pays dont je parle la langue couramment à la maison et qui me tient beaucoup à coeur.

Je trouve ce pays très beau. Nous avons fait un tour qui consiste en plusieurs étapes. En premier lieu, nous avons atterri à Hanoi, puis nous avons dormi sur une île de la baie d'Ha Long. Ensuite, nous avons rejoint le centre du pays, Huê et Hôi An. Finalement nous avons pris l'avion de Đà Nẵng pour rejoindre le sud du pays, Saigon.

Ma première impression lorsque nous étions à Hà Nội était que les gens n'étaient pas très accueillants et pas très compréhensifs. Lorsque j'essayais de parler avec les locaux, ne voulant pas perdre la face, ils me répondaient ce que je voulais entendre. Par exemple, si je cherchais un lieu ou quelque chose, ils me répondraient juste que c'est dans cette direction, en ayant aucune idée. Heureusement, cette première mauvaise impression a disparu au fil du voyage. Plus on descendait au sud, plus les gens devenaient gentils.

Durant mon voyage, j'ai dû accompagner des amis à l'hôpital et à la police pour diverses raisons. En premier lieu, je fus assez choquée à l'hôpital de Hôi An des conditions d'hygiène mais aussi comment le personnel n'est pas aussi soigné qu'en Suisse. Puis au poste de police, mes amis avaient perdu leur portable et essayaient de demander un papier pour pouvoir se justifier à leur assurance en Suisse. Le policier qui nous a accueilli était très désagréable, ne parlait aucun mot d'anglais et ne voulait absolument rien faire de sa journée. C'est ici qu'on voit que la corruption est omniprésente au Vietnam.

Les étudiants vietnamiens que nous avons rencontrés étaient très gentils et nous ont fait découvrir Sài Gòn. En parlant avec la plupart d'entre eux, l'opinion générale qui en est sortie est que le pays est en train de changer ainsi que les mentalités par rapport au communisme. Un professeur m'a dit également qu'ici, ils étaient tous pour Obama et que le pays sera dans quelques années libre. Je trouve que ces jeunes ont une soif d'apprendre et ne ferment pas les yeux sur leur liberté.

Globalement, ce voyage m'a beaucoup plu. Pour une fois que je pouvais être dans un pays étranger et parler la langue des locaux, ce fut une expérience mémorable. Je ne me sens ni 100% vietnamienne, ni suisse. En effet, ces deux cultures font partie de moi et je ne peux les séparer.

Hoàng Linh Valérie

Nguyễn Đăng Hoàng-Linh Valérie, 20 tuổi

Vìta rồi, tôi có cơ hội đi Việt Nam, nhờ qua tổ chức Ressort International của Đại học Saint Gall, nơi tôi đang theo học. Đây là chương trình trao đổi sinh viên: sinh viên Saint Gall đi Việt Nam 10 ngày, sinh viên Việt Nam qua Thụy Sĩ 10 ngày. Đây là một dịp trao đổi văn hóa giữa hai quốc gia mà tất cả đều mang tính cách đối chọi với nhau.

Chuyến đi này đã giúp cho tôi khám phá mảnh đất nơi tôi xuất xứ. Ở đây người ta nói thứ tiếng mà tôi thường dùng một cách trôi chảy trong gia đình. Thứ ngôn ngữ mà tôi luôn luôn ôm ấp trong lòng.

Tôi thấy nước này rất đẹp. Chuyến đi được chia ra thành nhiều chặng. Chặng đầu, chúng tôi đáp xuống Hà Nội và ngủ qua đêm trên một hòn đảo thuộc Vịnh Hạ Long. Sau đó, đi vào miền Trung, ghé Huế và Hội An. Sau cùng là lấy máy bay từ Đà Nẵng vào Sài Gòn.

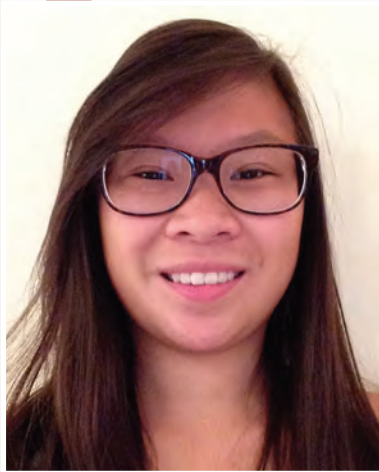
Cái cảm giác đầu tiên của tôi khi đặt chân đến Hà Nội là tôi thấy người ở đây tỏ vẻ không mấy thân thiện và cảm thông. Khi tiếp chuyện, vì không muốn mất mặt, họ thường hay trả lời theo chiều hướng của tôi, nghĩa là thấy tôi chờ gì thì họ trả lời theo vậy. Thí dụ, khi tôi hỏi một địa điểm hay cần việc gì đó, họ trả lời một cách rất là chung chung, như chỉ tôi đi theo hướng này, hướng kia cho dù chính họ họ cũng không biết. Cũng may là cái cảm giác ban đầu đó dần dần mất đi khi tôi càng đi xuống miền Nam. Con người ở đây có vẻ dễ thương hơn.

Trong chuyến đi này, tôi cũng có cơ hội đi vào bệnh viện và vào đồn công an cùng với các bạn tôi vì một số chuyện linh tinh. Tại bệnh viện Hội An, tôi khá ngỡ ngàng về điều kiện vệ sinh, cũng như nhận thấy các nhân viên ở đây không mấy sạch sẽ cho lắm như ở Thụy Sĩ. Tại đồn công an, bạn tôi xin họ cấp một giấy chứng nhận mất điện thoại di động để anh có thể khai báo với bảo hiểm khi về đến Thụy Sĩ. Viên cảnh sát tiếp chúng tôi rất là khó chịu, chẳng những không nói được một chút tiếng Anh mà tỏ vẻ như không muốn làm gì trong ngày. Đây là những lúc mà chúng tôi nhận thấy nạn tham nhũng tung hoành ở khắp nơi tại Việt Nam.

Những bạn sinh viên Việt Nam mà chúng tôi gặp rất dễ thương. Các bạn đó hướng dẫn chúng tôi đi thăm Sài Gòn. Qua những lần trò chuyện, cái quan điểm chung toát ra là đất nước đang dần thay đổi và cái tư duy về chủ thuyết cộng sản cũng đang biến tan theo. Một giáo sư đã nói với tôi rằng ở đây mọi người đều ủng hộ Obama và đất nước vài năm nữa sẽ có tự do. Tôi nhận thấy giới trẻ ở đây mang nhiều khát vọng học hỏi và họ sẽ không nhắm mắt làm ngơ về các quyền tự do của họ.

Tóm lại, chuyến đi này đem lại nhiều thích thú cho tôi và tôi rất hài lòng. Tôi đã được dịp đi đến một quốc gia mà tôi có thể xử dụng ngôn ngữ của địa phương đó. Thật là một kinh nghiệm đáng ghi nhớ. Tôi không cảm thấy tôi là 100% Việt Nam hay 100% Thụy Sĩ. Hai nền văn hóa đó đã hòa nhập trong tôi và không thể tách rời riêng rẽ.

Hoàng-Thơ Stéphanie Nguyễn Đăng, 17 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

J'apprécie le fait d'avoir une double culture car ici, en Suisse, je peux la partager avec mes amis qui ne connaissent pas la culture du Vietnam. J'ai la chance de connaître deux cultures très différentes et c'est enrichissant.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Je suis très fière de ma double culture. Je n'ai jamais eu de problèmes d'intégration, cela est en partie dû au fait que je suis née en Suisse et que je parle Français depuis toujours. Je n'ai pas eu à m'adapter à la culture suisse car j'ai grandi avec. Quand j'étais petite, je me sentais plus Suisse que Vietnamiennne, je ne ressentais aucune différence entre moi et les autres enfants. Mais en grandissant, j'en ai appris davantage sur le Vietnam et aujourd'hui, je me sens aussi Suisse que Vietnamiennne.

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam?

Je n'ai jamais eu l'occasion d'aller au Vietnam. Ce pays représente pour moi, surtout, l'histoire de mes parents. Je ne connais mon pays qu'à travers leurs récits.

Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

La culture m'intéresse car c'est la culture avec laquelle mes parents ont grandi et qu'ils me la transmettent. Nous continuons à fêter le Têt chaque année non seulement avec l'association mais aussi en famille. À la maison, mes parents me parlent en Vietnamien depuis toute petite. Nous mangeons aussi souvent vietnamien qu'européen. La préparation des plats vietnamiens m'intéresse aussi.

Qu'attendez-vous de la part d'une association culturelle comme "Le Cercle culturel Làng Việt"?

Elle me permet de garder un lien avec mes racines et de rencontrer d'autres jeunes Vietnamiens nés en Suisse comme moi. Je prends beaucoup de plaisir à aller au Têt chaque année. Elle me permet de garder un lien avec des personnes que je ne vois qu'une fois par an au Têt.

Hoàng Thơ Stéphanie

Nguyễn Đăng Hoàng-Thơ Stéphanie, 17 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho cô?

Tôi coi trọng việc tôi có hai nền văn hóa, vì ở đây - tại Thụy Sĩ - tôi có thể chia sẻ với những người bạn chưa biết về văn hóa Việt Nam. Tôi may mắn là đã thừa hưởng hai nền văn hóa khác biệt, điều đó làm cuộc đời tôi phong phú hơn.

Điều đó làm cho cô hạnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Tôi rất tự hào tôi có hai nền văn hóa. Tôi chưa bao giờ gặp phải khó khăn trong việc hòa nhập, điều đó một phần cũng là do tôi sinh ra tại Thụy Sĩ và từ đó tôi luôn luôn nói tiếng Pháp. Tôi lớn lên trong lòng văn hóa Thụy Sĩ nên không phải bỏ công để hòa nhập với nó. Lúc tôi còn bé, tôi thấy mình là Thụy Sĩ hơn là Việt Nam, tôi không thấy có khác biệt nào giữa tôi và những trẻ em Thụy Sĩ khác. Nhưng khi dần lớn lên, tôi học hỏi thêm nhiều về Việt Nam, cho đến hôm nay, tôi thấy mình vừa là người Thụy Sĩ, vừa là người Việt Nam.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với cô?

Tôi chưa có dịp để đi thăm Việt Nam. Trong tôi điều gợi nhớ nhất là những gì mà cha mẹ tôi đã trải qua. Tôi chỉ biết đất nước này thông qua những câu chuyện của họ.

Cô có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Tôi quan tâm đến văn hóa vì chính cha mẹ tôi lớn lên trong nền văn hóa đó và đã truyền lại cho tôi. Hàng năm, chúng tôi vẫn tổ chức ăn Tết, không chỉ ở với hội đoàn mà còn trong gia đình. Ở nhà, từ lúc bé, cha mẹ tôi đều nói với tôi bằng tiếng Việt. Chúng tôi thường xuyên nấu cả món ăn Việt lẫn món ăn Tây. Tôi rất thích nấu các món ăn Việt Nam.

Cô mong đợi gì ở một tổ chức văn hóa như “Câu lạc bộ Làng Việt”?

Tổ chức văn hóa này giúp tôi giữ được mối liên hệ với nguồn cội của tôi, tạo điều kiện để lớp trẻ người Việt sinh ra tại Thụy Sĩ như tôi được gặp nhau. Tôi rất hứng thú đi dự những buổi liên hoan Tết hàng năm. Giúp tôi giữ được liên lạc với những người mà tôi chỉ có thể gặp mỗi năm một lần vào dịp Tết.

Khánh Linh Đặng, 17 ans

Figurez-vous une tortue. Tout comme cette dernière, j'avance à mon rythme dans la vie. Parfois d'un pas hésitant et parfois d'un pas trop assuré mais chaque pas a été important car toutes ces expériences bonnes comme mauvaises me représentent.

Le premier pas fût ma naissance au Vietnam, sinon, je ne serais pas là entrain de vous conter l'histoire de ma vie, non? Cependant comme tant d'autres bébés, je ne me rappelle de rien: aucun visage, aucun paysage, même pas un tout petit souvenir.

À mes deux ans, je fis mon deuxième pas dans la vie: un aller direct vers la Belgique. Un pas qui m'a été imposé mais je n'en garde aucun souvenir non plus. Très vite, je fis mes premiers jours d'école. Ma mémoire faible ne change toujours pas: aucun souvenir. Ce sont mes parents qui m'ont raconté, plutôt amusés de la situation, que je me baissais pour saluer mes professeurs. Ensuite, je vous épargne les péripéties de ma vie jusqu'à mes huit ans car vous l'aurez deviné, je n'en ai que de vagues souvenirs.

Ce fut ensuite le troisième pas de ma vie, un pas pénible à faire. Je me suis sentie différente de ceux qui m'entouraient autant vis-à-vis de mes parents que de mes amis. Cette différence, je la ressentais vraiment sur le plan de la religion. La plupart des mes amis étaient catholiques ou protestants. De plus, mon école enseignait la religion, ce qui m'amena

à demander à mon grand-frère de quelle religion nous étions. Il m'a dit que nous étions bouddhistes mais je ne savais rien sur cette religion. Personne pour me l'enseigner: mon père était reparti au Vietnam, ma mère était surchargée à cause de ses multiples boulots afin de nourrir mon frère et moi. Au fond, je ne savais pas ce que j'étais, je ne me sentais pas "*complète*". Mais au final, on ne m'a jamais rien imposé, on m'a laissé la liberté de choisir et aujourd'hui, je pense que c'est ce qu'il y a de plus juste.

Le quatrième pas fut quand ma mère m'a proposé de commencer à faire de la danse folklorique, ce que j'ai accepté contre un repas au Quick. Oui, je donnais presque n'importe quoi en échange d'un repas gratuit et encore aujourd'hui, j'imagine que ça n'a pas changé. Donc suite à la demande de ma mère, j'ai pu rencontrer des filles vietnamiennes. C'était la première fois que je voyais autant de Vietnamiens, excepté à l'ambassade du Vietnam. J'ai pu ainsi découvrir les danses folkloriques du Vietnam. Mais là non plus, je ne me trouvais pas à ma place, non pas à cause de la religion mais cette fois-ci, à cause de la langue. J'avais entretenu mon accent vietnamien mais mon vocabulaire était restreint et était resté au niveau d'un enfant. Suite à ça, on m'a beaucoup reproché de ne pas m'être assez rapprochée de mes racines, me faisant sentir que je ne venais de nulle part. Ce fut la première fois que je regrettais de ne pas en connaître plus sur ce pays de l'est de la péninsule indochinoise dont je venais.

Ensuite, un beau jour, mon père est revenu pour emmener ma mère, mon frère et moi en Suisse. Je quittais donc la Belgique, à grand pas vers la Suisse, le cinquième pas pour être exact. Je suis arrivée ici en

dernière année de primaire. Je fus surprise que l'école soit laïque: pas de cours de religion. Désormais, je me sentais moins différente. Et depuis, ce sentiment perdure.

Il va de soi que je ne me sens pas encore “complète”. Je le serai sûrement quand j'aurai l'occasion de retourner séjourner au Vietnam, un jour, si j'ai de la chance. Je n'ai baigné dans la culture vietnamienne que très peu de fois. Même si je ne pense pas pouvoir m'y adapter maintenant que je me suis imprégnée des cultures européennes, je n'en reste pas moins curieuse d'en savoir plus d'où je viens. Mais il me reste des milliers de pas à franchir avant de devenir sage. Et comme le proverbe qui dit “*lentement mais sûrement*”: j'ai encore le temps devant pour découvrir tout cela.

Khánh Linh

Đặng Khánh Linh, 17 tuổi

Các bạn hãy hình dung con rùa. Tôi như con rùa đang chậm chậm từng bước trên đường đời. Có những bước đi chập chững, có những bước đi mạnh dạn, nhưng bước nào cũng quan trọng vì mọi kinh nghiệm dù tốt hay xấu đều diễn tả cuộc đời của tôi.

Bước đi đầu tiên là việc tôi được sinh ra tại Việt Nam, nếu không thì tôi chẳng có lý do để kể cho các bạn câu chuyện của đời tôi. Như bao trẻ em khác, tôi không còn gì trong ký ức về thời điểm đó.

Tiếp đến là bước đi thứ hai khi vừa được 2 tuổi: đi sang Vương Quốc Bỉ. Tôi được đến trường ngay nhưng phần lớn những kỷ niệm đều do bố mẹ vui đùa nhắc lại, thí dụ như tôi đã cúi rạp người để chào cô giáo. Tôi chỉ có được những hình ảnh rất mơ hồ cho đến khi 8 tuổi.

Bước thứ ba là một con đường có nhiều trăn trở. Tôi cảm thấy mình khác với mọi người, kể cả cha mẹ lẫn bạn bè. Phần lớn các bạn tôi theo đạo Công giáo hoặc Tin lành. Trong trường có dạy về tôn giáo nên tôi đã hỏi anh tôi là chúng mình thuộc tôn giáo nào. Anh trả lời chúng ta theo đạo Phật, nhưng trên thực tế tôi chẳng biết gì về tôn giáo này. Không ai hướng dẫn chúng tôi: bố đang ở Việt Nam, còn mẹ thì luôn bận rộn với hàng trăm việc làm để nuôi nấng anh em chúng tôi. Lúc đó, tôi không biết mình là ai và có cảm giác là con người của mình chưa được hoàn tất. Nói cho cùng, tôi không bao giờ bị ép buộc mà được tự do lựa chọn và bây giờ thì tôi thấy đó là điều hay nhất.

Bước đi thứ tư xảy ra vào lúc mẹ tôi muốn tôi tham gia lớp múa dân tộc. Tôi đã đồng ý, để được đi ăn ở Quick với mẹ tôi. Ở lớp múa dân tộc, tôi đã được gặp các bạn gái Việt Nam. Chuta bao giờ tôi gặp nhiều người Việt đến như vậy, trừ khi tôi vào chơi trong Sút quán. Tôi đã có cơ hội khám phá về múa dân tộc Việt Nam nhưng một lần nữa tôi vẫn không tìm thấy chỗ đứng của mình! Lần này không phải là do vấn đề tôn giáo mà lại là vấn đề ngôn ngữ. Tôi giữ được âm giọng Việt Nam nhưng số vốn ngữ vựng của tôi rất nghèo nàn. Bị chỉ trích là đã không gắn bó đủ với cội nguồn, tôi có cảm giác mình là người không có nguồn gốc! Đó là lần đầu tiên mà tôi hối tiếc sự thiếu hiểu biết của mình về mảnh đất nằm ở phương Đông của bán đảo Đông dương, nơi tôi được sinh ra.

Một ngày đẹp trời, bố tôi đã đến đón ba mẹ con chúng tôi rời Bỉ sang Thụy Sĩ. Đó là bước đi thứ năm. Tôi đến đây vào năm cuối cùng của tiểu học. Tôi ngạc nhiên vì trường học ở đây không dạy giáo lý. Từ đó tôi đỡ cảm thấy khác biệt và cảm tưởng này vẫn tiếp tục cho đến ngày nay.

Dĩ nhiên là tôi chưa cảm thấy được “hoàn tất”. Tôi sẽ trưởng thành hơn khi có dịp may trở lại Việt Nam. Mặc dù đã được thấm nhuần văn hóa Âu châu nhiều hơn văn hóa Việt Nam, mặc dù nghĩ rằng khó có thể hòa nhập với hoàn cảnh sống ở Việt Nam, tôi vẫn muốn tìm hiểu thêm về nguồn gốc của mình. “Chậm mà chắc”, tôi sẽ còn thì giờ để đi hàng ngàn bước chân để trở nên khôn lớn.

Khôi Guyenne, 21 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

La double culture me permet de pouvoir apprécier des deux côtés des choses comme la musique, les fêtes, les us et coutumes . Elle permet également de pouvoir s'établir des points de comparaison entre ces deux cultures occidentale et orientale, et prendre le meilleur des deux.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Je n'ai jamais eu de vrai problème d'intégration, j'ai pu m'entourer de bonnes personnes pour qui cette différence d'origine/culture n'est pas un problème. Je suis FIER d'être vietnamien et français!

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam? Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Bien sûr que tout ça m'intéresse! Le Vietnam et sa culture apportent beaucoup de richesses dans ma quête d'identité.

Qu'attendez-vous de la part d'une association culturelle comme "Le Cercle culturel Làng Viêt"?

J'aimerais que l'association Làng Viêt aide les jeunes de la communauté vietnamienne de Suisse à renouer avec leur origine et les aide à propager leur culture.

Khôi

Khôi Guyenne, 21 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho anh ?

Nhờ có nền văn hóa lưỡng diện, tôi có thể dựa trên hai tiêu chuẩn căn bản khác nhau để thưởng thức âm nhạc, các hình thức liên hoan hay phong tục tập quán. Tôi có thể so sánh hai nền văn hoá đông tây để rút ra những khía cạnh hay nhất của mỗi bên.

Điều đó có làm cho anh hãnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập ?

Tôi không thật sự có khó khăn về hoà nhập. Tôi biết chọn bạn tốt; những người này không coi sự khác biệt nguồn gốc hay văn hóa là một vấn đề. Tôi hãnh diện vừa là người Việt vừa là người Pháp.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với anh? Anh có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Tất nhiên là tôi quan tâm đến tất cả các điều đó! Văn hoá Việt mang lại cho tôi nhiều điều quý giá trên con đường tìm kiếm bản sắc riêng của mình.

Anh mong đợi gì ở một tổ chức văn hóa như “Câu lạc bộ Làng Việt”?

Tôi mong muốn Làng Việt tạo điều kiện cho lớp thanh thiếu niên trong cộng đồng người Việt tại Thụy Sĩ thắt chặt liên lạc với cội nguồn và truyền bá văn hóa Việt Nam.

Lê Thi Nguyễn Đức, 24 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

Ma double culture m'apporte une petite touche unique dans ma vie personnelle et une plus grande ouverture d'esprit.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Je suis toujours fière de ma double culture, d'autant plus que je suis aussi mi-chinoise mi-vietnamienne. Il est arrivé de nombreuses fois qu'on se moquait du fait que je suis chinoise et vietnamienne. Mais à aucun moment j'ai honte de cette "triple" culture, quelle richesse!

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam? Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Le Vietnam représente pour moi le pays d'où viennent mes parents et aussi, que je le veuille ou non, une partie de moi-même. Toutes les facettes de la culture vietnamienne m'intéressent et je suis en train de l'apprendre petit à petit.

Avez-vous des regrets de ne pas vous être investie davantage dans votre développement identitaire? Qu'attendez-vous de la part d'une association culturelle comme "Le Cercle culturel Làng Việt"?

Ma famille ne m'a rien imposé; je me suis créé moi-même mon identité, qui est à la fois vietnamienne et française. J'ai la chance d'avoir des parents qui se font toujours une joie de répondre à mes questions et de voir que je m'intéresse à notre pays. Mais je suppose que beaucoup de jeunes ont un problème d'identité. Les associations leur permettent de rencontrer d'autres jeunes ayant le même problème. Cela permet d'apprendre tous ensemble et se sentir moins seul.

Lê Thi

Nguyễn Đức Lê Thi, 24 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho cô?

Mang trong mình hai nền văn hóa đem đến cho tôi một nét độc đáo và làm cho đầu óc tôi cởi mở hơn.

Điều đó làm cho cô hãnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Tôi luôn tự hào về đặc tính hai văn hóa của mình, nhất là tôi là người Hoa lai Việt. Tôi đã từng bị người ta trêu chọc vì mang hai giòng máu nhưng chưa bao giờ tôi cảm thấy xấu hổ. Thật may mắn được có đến “ba nền văn hoá”.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với cô? Cô có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Cha mẹ tôi đến từ Việt Nam nên dù muốn hay không đất nước này đã là một thành phần của đời tôi. Tôi chú ý đến tất cả mọi khía cạnh của văn hóa Việt Nam và đang từ từ tìm hiểu thêm.

Cô có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không? Cô mong đợi gì ở một tổ chức văn hóa như “Câu lạc bộ Làng Việt”?

Tôi không bị gia đình ép buộc gì cả. Chính tôi tự tạo cho mình một bản sắc riêng, vừa Việt vừa Pháp. Cha mẹ tôi rất vui khi thấy tôi quan tâm đến Việt Nam và luôn sẵn lòng giải đáp mọi thắc mắc. Tuy nhiên, tôi đoán rằng có nhiều bạn trẻ băn khoăn về cá tính của mình. Các hội đoàn là môi trường giúp họ được gặp nhau, đỡ cảm thấy cô đơn và cùng nhau học hỏi, tiến bước.

Linh Lan Lâm, 18 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

Ayant toujours vécu à Genève et ayant grandi dans une famille vietnamienne, je peux dire que je possède une double culture. Celle-ci me permet d'être plus ouverte aux autres cultures et m'apporte donc également une culture générale plus large.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Personnellement, je n'ai jamais eu de problème d'intégration. L'environnement où j'ai grandi est composé de personnes d'origines différentes. Je n'ai donc jamais eu de problème concernant mon origine. Au contraire, j'en étais plutôt fière.

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam?

Le Viet Nam représente pour moi le pays où mes parents ont vécu et ont grandi. Malgré le fait que je n'y suis jamais allée, je me sens quand même très attachée à ce pays. La culture vietnamienne est assez présente dans ma famille, de par les traditions (par exemple la fête des morts, le nouvel an asiatique, etc...), la nourriture et le langage.

Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Oui, je m'y intéresse beaucoup. Je participe à divers spectacles vietnamiens. Ma mère nous prépare souvent des repas vietnamiens. Je suis donc très habituée à la cuisine vietnamienne. Je parle principalement vietnamien à la maison. J'ai aussi pris des cours pendant un certain temps. Malgré le fait que je le parle couramment, le vietnamien reste pour moi encore compliqué, que ce soit pour la lecture ou l'écriture.

Avez-vous des regrets de ne pas vous être investie davantage dans votre développement identitaire?

J'ai un peu de regret car je me rends compte que malgré le fait de vivre dans une famille vietnamienne, je ne connais que très peu sur ce pays et son histoire, à part quelques petites bribes de l'histoire comme par exemple sur la guerre du Vietnam.

Qu'attendez-vous de la part d'une association culturelle comme "Le Cercle culturel Làng Việt"?

J'aimerais savoir plus sur le Vietnam, sur sa culture et son histoire. Par ailleurs, j'aimerais également faire beaucoup de nouvelles connaissances et m'amuser par la même occasion.

Linh Lan

Lâm Linh Lan, 18 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho cô?

Sinh sống tại Genève và lớn lên trong một gia đình Việt Nam, tôi có thể nói là tôi có hai nền văn hóa. Điều đó cho phép tôi tiếp nhận dễ dàng các nền văn hóa khác và nhờ vậy, tôi có được kiến thức tổng quát rộng rãi hơn.

Điều đó làm cho cô hạnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Cá nhân tôi không hề có vấn đề hòa nhập. Tôi lớn lên trong một môi trường gồm những người từ nhiều sắc tộc khác nhau. Nguồn gốc của tôi không phải là một vấn đề mà là một niềm hạnh diện.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với cô?

Đối với tôi, Việt Nam là nơi cha mẹ tôi sinh ra và lớn lên. Tôi luôn cảm thấy gắn bó với xứ này mặc dù chưa đi đến đó bao giờ. Trong gia đình tôi, truyền thống Việt Nam được thể hiện qua những tập tục như lễ giỗ, lễ tết, qua ngôn ngữ và các món ăn hàng ngày.

Cô có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Thưa, tôi rất thích. Tôi tham gia những buổi biểu diễn văn nghệ Việt Nam. Từ bé tôi đã quen được mẹ nấu cho ăn những món Việt Nam. Tôi có đi học tiếng Việt và ở nhà, tôi nói tiếng Việt. Mặc dù nói tiếng Việt trôi chảy, đọc và viết tiếng Việt đối với tôi vẫn khó.

Cô có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không?

Tôi hơi tiếc vì sống trong một gia đình Việt Nam mà lại biết rất ít về nước này và lịch sử của nó. Tôi chỉ biết sơ qua về chiến tranh Việt Nam.

Cô mong đợi gì ở một tổ chức văn hóa như “Câu lạc bộ Làng Việt”?

Tôi muốn biết thêm về lịch sử và văn hoá Việt Nam. Tôi muốn làm quen thêm nhiều bạn mới và có cơ hội giải trí luôn.

Minh Lý Sandra Nguyễn, 31 ans

75 pour sang vietnamienne, un quart chinoise et pourtant de nationalité exclusivement suisse, je réponds autant au prénom de Minh Lý qu'à celui de Sandra. Mes parents ont toujours cherché à favoriser notre intégration en Suisse, tout en nous transmettant au mieux le riche héritage culturel vietnamien, d'où un usage quotidien et parallèle de mes deux prénoms.

Née en Suisse, je ne suis retournée qu'une seule fois au Vietnam. Du haut de mes 16 ans, ce voyage en compagnie de mes parents

et de mes deux sœurs a soulevé énormément de questionnements identitaires. En effet, depuis toute petite, par comparaison avec mes camarades occidentaux, j'avais cru être élevée dans une "pure" tradition vietnamienne: une éducation stricte, des valeurs familiales très prononcées, des cours de vietnamien une fois par semaine, un fort ancrage de ma famille dans la communauté vietnamienne de Genève et de Lausanne, la célébration de tous les moments importants de la vie selon les coutumes et les rites vietnamiens, etc...

Mais c'est en visitant le Vietnam que j'ai compris: je ne suis pas simplement vietnamienne, je suis une Vietnamiennne de Suisse.

Lors de ce voyage, à ma grande tristesse, chaque interaction avec les habitants m'a fait comprendre que je n'étais pas de là-bas. Mon accent

genevois très lourd même lorsque je parle vietnamien, ma politesse superflue à leur yeux, ma manière de m'habiller, ma méconnaissance de la misère, mon pouvoir économique ont creusé un Röstigraben plus profond que le Mékong.

A mon humble avis, deux raisons principales expliquent le gros décalage entre les valeurs vietnamiennes que mes parents nous ont inculquées et ce que j'expérimentais au Vietnam. A un niveau personnel, mes parents nous ont offert une éducation métissée en choisissant et mélangeant le meilleur de nos deux cultures. Et ensuite à un niveau plus général, je pense que par la force des choses, la communauté vietnamienne de l'étranger a évolué différemment de celle du Vietnam. N'ayant jusqu'alors connu que la première, il était normal que je sois très dépaycée et très déboussolée par la seconde.

Cette distinction, je l'ai entre autres ressentie lors de nos visites touristiques, où il y avait systématiquement un prix pour les Vietnamiens, un prix pour pour les "Việt kiều", les Vietnamiens de l'étranger et un prix pour les étrangers. Au début décontenancée par cette tarification différenciée, que je trouvais à la limite du discriminatoire, je l'ai ensuite assez rapidement acceptée, vu les écarts de pouvoir d'achat entre les autochtones et les touristes.

Finalement maintenant j'aime bien cette nuance, que je revendique même aujourd'hui. La formulation "Vietnamiennne de Suisse" me permet de faire cohabiter sous la même étiquette deux aspects fondamentaux

de mon identité, sans renier ni l'une ni l'autre de mes chères racines. Ainsi, aussi fière descendante de Âu Cơ & Lạc Long Quân que fière compatriote de Roger Federer, je suis riche de mes deux cultures.

Minh Lý Sandra

Nguyễn Minh Lý Sandra, 31 tuổi

Là người chỉ có duy nhất một quốc tịch Thụy Sĩ nhưng tôi là Minh Lý lẫn Sandra, mang trong huyết quản ba phần tư giòng máu Việt và một phần tư giòng máu Hoa. Cha mẹ tôi nuôi dạy chị em chúng tôi theo truyền thống văn hóa của Việt Nam nhưng luôn tìm cách cho chúng tôi hòa đồng vào đời sống Thụy Sĩ. Vì vậy mà hằng ngày tôi vẫn dùng cả hai tên gọi.

Tôi sinh ra ở Thụy Sĩ và chỉ về thăm Việt Nam một lần vào năm 16 tuổi. Chuyến du lịch cùng với cha mẹ và hai em đã gợi lên trong tôi rất nhiều thắc mắc. Thật vậy, ngay từ lúc bé tôi vẫn nghĩ rằng, so với các bạn phương tây, tôi được giáo dục theo truyền thống “hoàn toàn” Việt Nam: nghiêm khắc, đặt nặng gia đình, phải học tiếng Việt mỗi tuần một lần, tham gia tích cực trong cộng đồng người Việt ở Genève và Lausanne, áp dụng nghi lễ Việt Nam trong tất cả mọi biến cố quan trọng của cuộc sống. Khi đến Việt Nam tôi mới hiểu rằng tôi không thuần là người Việt mà là người Thụy Sĩ gốc Việt.

Trong chuyến du hành ở Việt Nam tôi rất buồn khi nhận thấy mình không được coi như người của nước này. Tôi nói tiếng Việt nặng giọng Genève, lễ phép một cách quá lỗ dưới mắt họ, có cách ăn mặc khác, thiếu hiểu biết về sự nghèo khổ, có nhiều tiền so với họ. Tất cả những yếu tố trên tạo nên một hố ngăn cách sâu hơn cả lòng sông Cửu Long!

Theo thiên ý, có hai lý do giải thích sự khác biệt to lớn giữa những gì cha mẹ đã dạy và những kinh nghiệm của tôi ở Việt Nam. Trên phương diện cá nhân, cha mẹ đã chọn và dạy cho chúng tôi những gì hay nhất của hai nền văn hoá. Trên phương diện chung, tôi nghĩ là cộng đồng người Việt tại hải ngoại, do hoàn cảnh, đã biến chuyển khác với người dân trong nước. Tôi đã được giáo dục trong một môi trường ở nước ngoài nên đã cảm thấy rất lạc lõng khi ở Việt Nam.

Còn có những phân biệt khác nữa, chẳng hạn như khi đi thăm viếng: có giá biểu riêng cho người bản xứ, cho Việt kiều và cho khách ngoại quốc. Lúc đầu tôi rất ngạc nhiên và coi đó như một sự kỳ thị nhưng rồi cuộc cũng chấp nhận vì phương tiện tài chánh của dân trong nước và du khách khác nhau nhiều.

Ngày hôm nay, tôi lại yêu mến tình trạng tế nhị này. Cụm từ “người Thụy Sĩ gốc Việt” cho phép tôi mang trong mình hai nguồn gốc văn hóa quan trọng của bản thân mà không phải từ bỏ bên nào. Tôi hãnh diện là con cháu của Âu Cơ và Lạc Long Quân cũng như hãnh diện là đồng hương của Roger Federer. Đó là một nguồn sống phong phú.

Phường Lan Lê, 24 ans

“Vietnam”. Voilà un mot dont la sonorité me semble bien familière, mais la signification bien étrangère. Je l’entends pourtant souvent: une des premières questions que l’on me pose, presque inévitablement, se résume à “d’où viens-tu?”. “De Crissier, dans la même commune que le meilleur restaurant de Suisse” est la réponse qui me brûle la gorge, mais n’ose point sortir. Ce n’est pas ce que l’on veut entendre, ce n’est pas ce que l’on me demande. “Je suis vietnamienne” sonne comme un demi-mensonge, une explication pour l’identité biologique au moins,

mais qui fait fi de mon ressenti, de ma nationalité, de mon lieu de naissance et de ma vie entière passée en Suisse. Je réponds aujourd’hui par la vérité “Mes parents sont nés au Vietnam”. Car le Vietnam reste à mes yeux un pays lointain que j’ai visité quelquefois, que je connais peu et que je ne comprendrais jamais.

Bien sûr, beaucoup de récits et d’histoires m’ont été rapportés et contés. Des Vietnamiens se remémorant un passé que je ne partage pas, des touristes ayant vu des contrées qui me sont inconnues. Je les entends comme on entendrait des contes et légendes, des concepts abstraits dont on accepte le caractère élastique. On m’a souvent répété que je devrais porter un intérêt plus marqué pour “mon pays”. Peut-être que l’appel des racines est particulièrement faible chez moi car j’avoue ne pas porter d’intérêt particulièrement marqué pour la cuisine

et la culture vietnamienne. Une curiosité, un savoir utile, certes, mais des connaissances dont la légitimité appartient à d’autres personnes avec qui je partage bien peu de choses. J’apprécie apprendre diverses informations à travers les associations culturelles vietnamiennes, mais j’avoue ne pas comprendre lorsque l’on me dit “mais pourquoi ne connaissais-tu pas cela?” Ce n’est, après tout, pas mon pays et prétendre le contraire me paraît, au mieux illusoire, au pire arrogant.

Il existe cette phrase toute faite, que des personnes bien intentionnées m’ont souvent répétée: “cela doit être difficile d’être étranger partout où l’on va”. Il est très difficile de répondre que je ne me sentais guère “étrangère” dans le pays où je suis née. Leur dire que je me sentais chez moi ne les a pas toujours satisfaits. Si certains acceptaient que je me sente chez moi, d’autres m’ont reproché d’oublier mes origines, d’autres encore ne pouvaient concevoir que je ne ressentie pas de malaise en Suisse.

Comment leur dire que mes seuls moments de confusion naissent de leurs paroles? Pendant très longtemps, je me demandais si l’on me reprochait d’avoir pris pour refuge un lieu que je n’aurais pas dû connaître et d’avoir renier un endroit lointain qui aurait dû être mon berceau et ma tombe. Cette situation a été, après tout, causée par un conflit, un exil et un sauvetage. Une succession d’événements exceptionnels, une chance infime sur une mer de possibilités funestes qui a pourtant été réalisée. Il m’est difficile de parler d’intégration lorsque je suis née en Suisse, qui est le seul pays que je puisse considérer

comme une maison, tout comme il est impensable d'imaginer comprendre le déchirement de la génération précédente qui a dû fuir le Vietnam, dont la maison se trouve dans un autre pays, ravagé et souffrant.

Si l'intégration a été le défi de la première génération d'immigrés, les questions identitaires le sont indéniablement pour la seconde. Comment se voit-on? *"Mais dis-moi, te considères-tu vraiment comme Suisse?"* Comment l'entourage nous perçoit-il? *"Avec ces yeux, tu ne peux être qu'asiatique, non?"* Comment faire pour leur faire accepter une réponse qui ne correspond pas à leurs idées préconçues? *"Dis- donc, tu es bien trop directe pour une asiatique, je croyais les gens de ton pays plus pliables! Et pourquoi parles-tu avec l'accent vaudois?"* Serons- nous incapables de comprendre la culture suisse malgré le fait que ce soit notre pays natal? *"Mais pourquoi te considérer comme Suisse, quand tu n'es pas là depuis assez longtemps?"* Porterons-nous toujours le blâme d'avoir oublié nos origines? *"Tu devrais le savoir, tu es Vietnamiennne!"*

La réponse n'est pas aisée à trouver et chacun a la sienne. Notre fondation est très certainement vietnamienne, il est futile de nier l'origine biologique. Mais le vécu, le ressenti et le futur: n'est-ce pas des éléments que l'on ne peut ignorer? Nous avons construit bien des choses sur ce sol: notre vie, notre famille, notre avenir.

Est-ce possible d'avoir les yeux en amande, être Suisse et n'avoir aucun lien émotionnel avec ce pays lointain et méconnu? Certains m'ont

répondu oui, d'autres m'ont dit le contraire. Mais en faisant fi de ces voix, j'ai pu voir ma maison pour la première fois.

Phuong Lan

Lê Phương Lan, 24 tuổi

"Việt Nam", tiếng nghe quen thuộc nhưng tôi cảm thấy rất xa lạ. Tôi thường nghe hỏi: "Cô từ đâu đến?" Tôi rất muốn đáp: "Từ Crissier, nơi có quán ăn ngon nhất Thụy Sĩ đấy", nhưng trả lời "Tôi là người Việt Nam" đối với tôi là nửa phần nói dối, chỉ giải thích về thể lý mà bỏ qua tâm trạng của tôi, bỏ qua quốc tịch của tôi, nơi tôi sinh ra, nước Thụy Sĩ nơi tôi đang sống. Sự thật mà bây giờ tôi trả lời được là "Cha mẹ tôi sinh ra ở Việt Nam". Việt Nam dưới mắt tôi là một nước xa xôi mà tôi đã viếng thăm vài lần nhưng biết rất ít và chắc không bao giờ hiểu được.

Tôi đã được nghe rất nhiều. Người Việt hay nhắc lại cái quá khứ mà tôi không có. Các du khách nói về những nơi mà tôi không biết. Tôi nghe một cách hời hợt như nghe những ý niệm trừu tượng. Người ta khuyên tôi nên để ý đến "nước tôi" nhiều hơn nhưng thú thật là tôi không chú ý đến thức ăn hay văn hóa Việt Nam một cách đặc biệt. Dĩ nhiên là có tò mò tìm hiểu và vẫn thích nhận được thông

tin từ các hội đoàn Việt Nam, nhưng tôi không hiểu được tại sao người ta thắc mắc: “Sao cô không biết...?” Nếu xác quyết Việt Nam là nước của tôi thì tôi thấy là không đúng và còn có thể là ngạo mạn nữa.

Tôi hay được nghe một câu có vẻ đầy thiện cảm: “chắc là khó thoải mái khi đi đâu cũng cảm thấy mình là ngoại quốc”. Nếu trả lời rằng tôi không hề cảm thấy là “ngoại quốc” tại nơi mà tôi được sinh ra, rằng tôi đang ở nước tôi, thì có người chấp nhận nhưng cũng có người trách tôi quên nguồn cội. Tôi đã thường tự hỏi có phải người ta trách tôi chấp nhận một nước mà đáng lẽ tôi không được biết và từ chối một nước đáng lẽ phải là nơi sinh nơi tử của tôi? Hoàn cảnh của tôi là hậu quả của chiến tranh, của sự trốn chạy và được cứu thoát của cha mẹ tôi. Làm sao nói đến hội nhập khi tôi được sinh ra ở Thụy Sĩ, nơi duy nhất mà tôi có thể gọi là “nhà”? Cũng thế, làm sao tôi cảm nhận hết được nỗi đau khổ của thế hệ trước, đã phải rời bỏ nhà Việt Nam của họ trong tang thương, điêu tàn?

Nếu sự hội nhập là một thách đố với thế hệ di dân thứ nhất thì vấn đề đối với thế hệ thứ hai là bản sắc của chính cá nhân mình. “Cô có thật sự coi mình là Thụy Sĩ không?” “Cô có cặp mắt như thế thì chắc phải là Á châu?” Làm sao làm cho người ta chấp nhận một câu trả lời không thích hợp với những thành kiến sẵn có? “Ồ, cô thẳng tính quá, không giống người Á châu!” “Sao cô nói giọng vaudois?” Chẳng lẽ chúng tôi không hiểu được văn hóa của Thụy Sĩ, nơi chúng tôi sinh ra? “Tại sao cô nghĩ mình là Thụy Sĩ, cô đâu đã ở đây lâu lắm?” “Cô phải nhớ rằng cô là người Việt.”

Thật là khó và mỗi người phải tìm ra câu giải đáp cho mình. Căn bản thể xác con người tôi là gốc Việt Nam, điều đó không thể chối cãi. Nhưng người ta không thể quên hoàn cảnh sống, tâm tình và tương lai của cá nhân tôi. Với đôi mắt xé, tôi có được là người Thụy Sĩ và không có liên hệ tình cảm với một xứ xa lạ đối với tôi không? Người nói được, người nói không. Tôi đã để ngoài tai mọi ý kiến và lần đầu tiên đã nhận ra được ngôi nhà của mình.

Quang-Vinh Alexandre Nguyễn, 14 ans

Mes parents m'ont donné comme prénom Alexandre Quang-Vinh :

- Alexandre pour mes amis français,
- et Quang-Vinh en souvenir de mes origines vietnamiennes.

Je suis né avec cette double identité. Avoir une double culture, complémentaire l'une par rapport à l'autre, est une chance que je cultive chaque jour. Elle m'apporte une stabilité, une ouverture d'esprit... Plus je m'approche de mes origines, plus je me découvre.

Aujourd'hui, âgé de 14 ans, j'ai besoin de comprendre le passé "*d'où viens-je?*", pour que je sache le présent "*qui suis-je?*", et pour que je puisse construire le futur "*où vais-je?*".

De retour de mon voyage au Vietnam, ce pays si loin et si proche à la fois, je garde en mémoire des images de pauvreté et d'inégalité. Le peuple vit sous l'oppression communiste, depuis 1975. Il crie Injustice, Anti-démocratie, Souffrance.

Face à ces appels de détresse, je ne peux pas rester indifférent. Il est temps pour moi de tourner la page sur les questions métaphysiques, pour passer à l'action:

- Je me retourne.
- Je vois mon peuple qui vit sans lendemain, dans un monde de corruption où l'argent prime. Les riches écrasent les pauvres.

L'injustice règne.

- Je vois mon peuple condamné au silence, vivant dans la soumission et la peur.
- Je vois mon pays piétiné par la Chine. Quant aux lâches au pouvoir, ils cèdent petit à petit nos terres.
- J'entends mon peuple réclamer la délivrance après 40 ans d'oppression. 40 ans de souffrance pour les uns, 40 ans d'exil pour les autres. Une même racine, mais deux drapeaux, deux mondes dont tout est différent. Chaque jour qui passe, je construis mon avenir alors que mon copain là-bas enterre le sien petit à petit. Il grandit au pays avec les yeux bandés. Tandis que moi, j'ai les yeux ouverts au Monde. Grâce à mes grands-parents, je suis né du bon côté de la barrière. Ils m'ont offert cette liberté si précieuse.

Grands-parents et Parents, vous portez le fardeau du passé. Je porte le flambeau de l'avenir. Ne laissez pas le temps effacer les traces de l'Histoire, racontez-moi... Il est temps pour moi de comprendre et d'agir pour un Vietnam libre :

- Rendons hommage à ceux qui n'ont pas pu atteindre leur quête de liberté, à ceux qui ont perdu leur vie en voulant fuir une dictature.
- Parlons pour ceux qui sont condamnés au silence. Parlons pour ceux qui ne sont plus là.
- Faisons écho des appels de détresse de notre peuple.

Ensemble, nous crions plus fort.

Ensemble, nous allons plus loin. Unissons-nous pour un Vietnam libre.

Quang-Vinh Alexandre

Nguyễn Quang-Vinh Alexandre, 14 tuổi

Cha mẹ chọn cho tôi tên Alexandre Quang-Vinh :

- Alexandre dành cho các bạn Pháp,
- Quang-Vinh là để nhắc nguồn gốc Việt Nam.

Được sinh ra trong môi trường văn hóa lưỡng diện là một sự may mắn mà tôi muốn gìn giữ để có đời sống quân bình và đầu óc cởi mở. Càng trở lại gần với nguồn cội tôi càng hiểu mình nhiều hơn.

Ở tuổi 14, tôi muốn biết “tôi từ đâu đến?” để hiểu hiện tại “tôi là ai?” và chuẩn bị cho tương lai “đi tới hướng nào?”.

Vừa mới từ Việt Nam về, nước Việt xa xôi nhưng cũng rất gần gũi, tôi ghi nhớ hình ảnh của sự nghèo đói và sự bất công. Người dân sống trong nạn áp bức của cộng sản từ sau 1975. Họ kêu than bất công, phi dân chủ và đau khổ.

Tôi không thể thờ ơ với những lời kêu cứu đó. Đã đến lúc tôi phải bỏ qua những câu hỏi trừu tượng để bước vào thế hành động.

- Ngoảnh nhìn lại.
- Tôi thấy dân tôi sống không có ngày mai, trong một xã hội tham nhũng chỉ biết có tiền. Kẻ giàu đè ép kẻ nghèo. Bất công hoành hành.
- Tôi thấy dân tôi bị bịt miệng, phải chịu khuất phục và sống trong sợ hãi.
- Tôi thấy quê hương tôi bị Trung Quốc chà đạp. Kẻ nắm quyền thì hèn nhát nhượng dần đất đai.

- Tôi nghe dân tôi kêu gào muốn thoát ra khỏi cảnh 40 năm bị áp bức. Đã 40 năm, người sống trong đau khổ, người sống lưu vong. Cùng một dân tộc nhưng hai màu cờ và hai thế giới khác biệt. Tôi ở thế giới bên này mỗi ngày gầy dựng tương lai trong khi ở bên kia, tương lai bạn tôi bị chôn vùi. Mắt bạn tôi bị bịt kín trong khi mắt tôi rộng mở nhìn đời. Phải nói là nhờ ông bà mà tôi được sinh ra ở miền đất tốt. Họ đã cho tôi một món quà quý giá mang tên là Tự Do.

Thưa ông bà, thưa cha mẹ,

Ông bà cha mẹ đã mang gánh nặng của quá khứ. Con sẽ giữ ngọn cao ngọn đuốc của tương lai. Xin đừng để thời gian xóa hết dấu vết lịch sử, xin hãy kể lại cho con nghe ...

Đã đến lúc tôi phải hiểu và hành động cho một nước Việt Nam tự do:

- Hãy cùng nhau tưởng nhớ đến những người đã hy sinh trên đường tìm tự do, trốn tránh độc tài.
- Hãy cất tiếng nói thay cho những người đang bị cấm nói. Hãy nói thay cho những người đã khuất.
- Hãy bắc loa cho vọng to lên những tiếng kêu cứu của đồng bào.

Chúng ta hãy hô lớn hơn.

Chúng ta hãy cùng nhau tiến xa hơn.

Hãy chung sức đấu tranh cho một nước Việt Nam tự do.

Quốc-Vinh Olivier Lâm, 18 ans

Je suis né en Suisse et mes parents m'ont élevé en ne parlant qu'en vietnamien avec moi. Je n'ai appris le français qu'à l'école enfantine! Bien sûr, cela m'a été difficile de communiquer avec l'institutrice mais je pense que mes parents ont fait un excellent choix de ne pas me parler en français lorsque je n'étais qu'un petit enfant. Grâce à cela, je sais aujourd'hui parler couramment le vietnamien et je pense que c'est très important de savoir parler sa langue d'origine!

Ma mère est également une excellente cuisinière! Elle prépare aussi bien les plats vietnamiens que les plats européens. Elle a toujours pratiqué les deux cuisines dès ma naissance et grâce à cela, je peux savourer les plats traditionnels qui sont excellents. De plus, des amis viennent de temps en temps à la maison et la cuisine de ma mère les impressionne toujours!

Malgré que nous vivions en Suisse, ma famille n'a pas laissé de côté les fêtes traditionnelles, telles que le Têt, les commémorations, etc... Je pense qu'il est également important d'avoir gardé ces traditions, qui permettent non seulement de se rassembler tous en famille et de passer du bon temps ensemble mais aussi de connaître notre origine, notre culture et savoir comment les habitants de notre pays fêtent, s'amuse etc...

Savoir s'adapter au pays dans lequel nous vivons et en même temps garder notre culture est un avantage pour moi. On sent qu'on n'a pas perdu quelque chose. On se sent bien intégré dans la société mais également avec la famille, avec qui on peut tout partager. Je suis donc fier de jouir de cette "double culture".

Pourtant, cela n'a pas toujours été facile. Lorsqu'on était encore enfant, on subissait quelques moqueries à l'école car on était physiquement un peu différent de nos camarades. Mais en grandissant, nos camarades ont compris que ces moqueries étaient ridicules et que l'important était qui on était et non à quoi on ressemblait.

Aujourd'hui, je me sens parfaitement intégré dans la société. Parfois, il est un peu difficile car nous, la nouvelle génération qui avons grandi ici, adoptons parfois les mêmes comportements que nos camarades. La génération précédente gardent encore ses réflexions, qu'on pourrait qualifier de "confucianistes" qui sont différentes de celles des européens. Son adaptation ne s'est pas faite entièrement et cela est normal car on ne peut naturellement pas abandonner des dizaines et des dizaines d'années de sa vie! Cette différence peut provoquer quelques fois des conflits entre les deux générations.

Il va de soi que je suis heureux et fier d'être moi-même, d'avoir gardé mes origines, ma culture mais également d'avoir réussi à m'intégrer sans difficulté dans notre société actuelle.

Quốc-Vinh Olivier

Lâm Quốc-Vinh Olivier, 18 tuổi

Tôi sinh ra tại Thụy Sĩ, từ nhỏ chỉ nghe ba mẹ nói tiếng Việt. Khi vào mẫu giáo tôi mới bắt đầu học tiếng Pháp. Tất nhiên là buổi đầu đến trường không tránh khỏi khó khăn khi tiếp xúc với cô giáo nhưng chính nhờ sự lựa chọn của ba mẹ nên bây giờ tôi nói tiếng Việt thông thạo. Tôi nghĩ nói được ngôn ngữ mẹ đẻ rất quan trọng.

Mẹ tôi nấu ăn rất ngon! Ngay từ nhỏ được mẹ cho ăn các món Việt cũng như món Tây nên tôi cũng như bạn bè đã được thưởng thức những hương vị thuần túy Việt Nam, mà bạn của tôi cũng rất thích.

Mặc dù sống ở Thụy Sĩ, gia đình chúng tôi luôn họp mặt trong các dịp như ngày Tết, ngày giỗ, v.v ... Giữ được những truyền thống này rất tốt vì đó không chỉ là dịp để đoàn tụ gia đình mà còn hiểu thêm được về phong tục, văn hóa của cội nguồn.

Biết thích ứng vào quốc gia mình đang sống và giữ được thuần phong mỹ tục của mình là ưu điểm cho giới trẻ. Chúng ta cảm thấy không bị mất gốc, đồng thời luôn hòa nhập dễ dàng trong xã hội, với gia đình, những người mà chúng ta có thể chia sẻ mọi điều. Tôi tự hào có được “hai nền văn hóa”.

Tuy nhiên mọi sự không phải lúc nào cũng dễ dàng. Tôi còn nhớ lúc nhỏ đôi khi bị bạn bè ở trường chế nhạo vì sự khác biệt ngoại hình. Nhưng khi lớn lên, các

bạn thông hiểu hơn và biết là bản chất bên trong con người quan trọng hơn hình dáng bề ngoài.

Hiện giờ, tôi hoàn toàn hòa nhập trong xã hội. Đôi lúc cũng cảm thấy hơi khó khăn vì giới trẻ lớn lên tại hải ngoại có cách sống và cư xử như bạn xung quanh, trong khi thế hệ trước vẫn còn duy trì cách suy nghĩ theo Khổng giáo, rất khác với phương Âu. Điều đó cũng dễ hiểu nhưng chính sự khác biệt này đã gây ra sự tranh cãi giữa hai thế hệ.

Để kết luận, tôi rất hạnh phúc và hãnh diện vì vừa giữ được văn hóa cội nguồn vừa hòa nhập dễ dàng trong xã hội hiện tại.

Quỳnh-Vy Irène Lâm, 16 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

La double culture nous permet de parler une deuxième langue maternelle et de découvrir une autre culture et d'autres coutumes qui sont très différentes de celles en Suisse. Par exemple à l'occasion du Têt Vietnam, les petits vont souhaiter les meilleurs vœux aux plus grands. On offre aux proches des cadeaux et spécialités culinaires comme "bánh chung, bánh tét, mut, hat dua".

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Cela ne m'a jamais causé de problème d'identité ou d'intégration. Au contraire, cela a intéressé les gens à connaître d'où je viens, ma culture ainsi que les plats de mon pays d'origine.

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam?

Toute ma famille est originaire du Vietnam et c'est aussi mon origine bien sûr. Cela représente beaucoup pour moi. Avoir une deuxième culture m'aide à être plus ouverte aux autres cultures ainsi que d'avoir plus de connaissances.

Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Le Vietnam a une culture énormément intéressante que ce soit la délicieuse cuisine, la danse licorne, les costumes traditionnels, les coutumes particulières de toutes les régions du Nord au Sud, et encore....

Avez-vous des regrets de ne pas vous être investie davantage dans votre développement identitaire?

Je pense que j'ai grandi en respectant autant la culture d'ici que celle du Vietnam qui me sont toutes deux bénéfiques. Je suis fière de m'être investie dans mon développement identitaire.

Qu'attendez-vous de la part d'une association culturelle comme "Le Cercle culturel Làng Việt"?

J'espère que cette association aidera à montrer que nous n'avons jamais perdu notre culture bien qu'on ne vive pas au Vietnam.

Quỳnh Vy Irène

Lâm Quỳnh-Vy Irène, 16 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho cô?

Có hai nền văn hóa cho phép chúng ta nói thêm được một ngôn ngữ như tiếng mẹ đẻ và biết thêm một nền văn hóa khác với những phong tục bản xứ. Ví dụ trong dịp Tết, các con cháu về chúc tết ông bà, cha mẹ. Người thân quen tặng nhau những món đặc sản như “bánh chưng, bánh tét, mứt, hạt dẻ”.

Điều đó làm cho cô hãnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Điều đó không bao giờ là một trở ngại. Ngược lại, nó khiến cho người dân bản xứ chú ý, hỏi han về nguồn gốc của tôi, về văn hóa hoặc là thức ăn của người Việt.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với cô?

Cả gia đình tôi đều là người Việt nên nguồn gốc Việt Nam rất quan trọng đối với tôi. Đã hấp thụ một nền văn hóa thứ hai giúp cho tôi biết cởi mở đón nhận các nền văn hóa khác và có nhiều bạn bè hơn.

Cô có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Văn hóa Việt Nam rất phong phú, từ ẩm thực đến ca vũ (như múa lân), trang phục cổ truyền cũng như phong tục của mỗi miền từ Bắc đến Nam, và còn nhiều nữa....

Cô có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không?

Tôi nghĩ mình đã lớn lên trong sự tôn trọng và tiếp nhận những điều hay của nền văn hóa bản xứ cũng như của Việt Nam và tôi luôn tự hào về điều này.

Cô mong đợi gì ở một tổ chức văn hóa như “Câu lạc bộ Làng Việt”?

Hy vọng rằng Câu lạc bộ Làng Việt sẽ cho thấy được là thế hệ thứ hai tự sinh sống tại hải ngoại nhưng luôn giữ được bản sắc Việt Nam.

Tân Lộc Philippe Nguyễn, 22 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

Ma double culture m'a permis de voir le monde à travers deux regards porteurs de couleurs et de valeurs à la fois différentes et souvent complémentaires. Mais par-dessus tout, le fait d'être entre deux cultures, facilite une certaine ouverture d'esprit et l'acceptation, la compréhension des éventuelles nuances dans celles des autres.

En êtes-vous fier ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Ayant grandi dans un milieu très riche culturellement (Renens, une des villes les plus multiculturelles de Suisse avec plus de 115 nationalités), il m'a été très aisé de m'intégrer culturellement et socialement. Etant actuellement en échange (Erasmus) dans le cadre des études universitaires à Mannheim (Allemagne), les rencontres avec les nombreux autres étudiants internationaux y sont fréquentes et très souvent riches en partages et découvertes. Les différents repas internationaux, les voyages avec mes amis espagnols, finlandais et mexicains en autres constitueront sans aucun doute mes meilleurs souvenirs. Il est à noter que ces compagnons de voyage ont, à de maintes reprises, loué la chance que j'ai d'avoir ce mélange culturel

et m'ont rappelé ô combien ils rêvaient de visiter la Suisse pour ses montagnes et le Vietnam pour sa cuisine.

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam? Avez-vous des regrets de ne pas vous être investi davantage dans votre développement identitaire ?

Le Vietnam, patrie de mes parents, celle de mes grands-parents, est ma terre d'origine, et mes racines. Il m'a été souvent été dépeint à travers les yeux de mes parents, leurs souvenirs comme un pays où l'entraide communautaire et l'esprit de partage y sont particulièrement remarquables dans les bons comme les mauvais moments (mariages, funérailles). A leurs regrets, leur Vietnam est, de nos jours, sujet à une trop grande disparité entre riches et pauvres et où la liberté d'expression est fréquemment bafouée. Je souhaiterai redécouvrir mon Vietnam à travers mes propres yeux, raconter ma propre histoire, mon propre ressenti et ainsi développer davantage mon identité.

Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Les valeurs telles que la famille, le respect, l'humilité et la générosité mises en avant dans la culture vietnamienne me sont particulièrement précieuses. Elles sont à mes yeux indispensables au bon fonctionnement d'une société. Les nombreuses tonalités (modulations tonales) de la langue vietnamienne ont fait sa particularité mais également sa difficulté. Ainsi, lors d'un voyage familial au Vietnam, au restaurant,

j'ai commandé dans un vietnamien approximatif un plat de "cá" (poisson), je me suis retrouvé, à ma grande surprise, avec une délicieuse assiette de tomates sautées aux oignons "cà". A l'évocation de la cuisine vietnamienne, mes papilles sont en éveil, mon imaginaire se transforme en laboratoire de parfums et saveurs. Il y combine gîte de bœuf, jarret de porc, citronnelle, piment et herbes fraîches pour ainsi concocter un savoureux plat de "Bún bò Huế".

Tấn Lộc Philippe

Nguyễn Tấn Lộc Philippe, 22 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hoá, điều đó giúp gì cho anh?

Có hai nền văn hoá đã giúp tôi nhìn đời qua hai khía cạnh khác nhau nhưng cũng bổ túc cho nhau, nhất là giúp tôi mở rộng tầm nhìn, biết cảm nhận và chấp nhận cái tế nhị của văn hóa khác.

Điều đó có làm cho anh hạnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Tôi lớn lên ở Renens, một thành phố đa văn hóa của Thụy Sĩ với cư dân đến từ hơn 115 quốc gia nên sự hòa nhập rất dễ dàng. Tôi đang ở Mannheim (Cộng

Hòa Liên Bang Đức) trong chương trình trao đổi sinh viên Erasmus nên có những cơ hội gặp gỡ rất phong phú với bạn bè quốc tế. Các bạn tôi trầm trồ rằng tôi may mắn. Họ mơ ước đến thăm phong cảnh Thụy Sĩ và đi Việt Nam để thưởng thức các món ăn ngon.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với anh. Anh có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không?

Việt Nam là quê hương của cha mẹ, ông bà tôi, là gốc rễ của tôi. Qua lời kể của cha mẹ, người Việt quen chia sẻ, tương trợ lẫn nhau trong lúc vui cũng như lúc buồn. Nhưng ngày nay, rất tiếc là ở Việt Nam có quá nhiều dị biệt giàu nghèo, không có tự do tư tưởng. Tôi muốn tự mình khám phá nước Việt Nam, kể được kinh nghiệm của chính bản thân và phát triển được bản sắc riêng của mình hơn.

Anh có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không ?

Tôi rất trân quý những yếu tố thường được nhắc tới trong xã hội Việt Nam như gia đình, lễ giáo, sự khiêm nhường, lòng nhân hậu. Các âm điệu trong tiếng Việt thật đặc biệt và cũng rất khó. Có lần cùng gia đình đi Việt Nam, tôi đã gọi một món cá nhưng nhà hàng lại đem ra một đĩa cà ! Nhắc đến món ăn Việt Nam là trí tưởng tượng của tôi tràn đầy hình ảnh, hương vị của thịt bò, giò heo, ớt, xả và những gia vị cho bún bò Huế.

Thanh-Mai Christine Nguyễn, 20 ans

Ma double culture me permet d'appréhender le monde avec une plus grande ouverture d'esprit étant donné que j'arrive plus facilement que certaines autres personnes à comprendre les différences de cultures européenne et asiatique.

C'est ce mélange de culture qui me définit. Rien que dans mes prénoms, on voit ce mélange. Cependant c'est justement ce mélange qui crée en moi un conflit intérieur. En effet, je ne peux pas me permettre de dire que je suis européenne vu ma couleur de peau, mes yeux

bridés et mon nez aplati. Je ne peux non plus me permettre de dire que je suis vietnamienne, vu que je n'arrive même pas à parler couramment cette langue et je connais de ce monde que ce que mes parents me transmettent, en sachant qu'on comprend mieux un monde dans lequel on peut s'immerger, ce qui n'est pas mon cas. De plus, durant mon enfance, j'ai subi les rires moqueurs de certains camarades, ou encore durant les activités en groupe, j'étais souvent mise un peu à l'écart, n'osant pas m'intégrer aux autres. En grandissant, j'ai appris à prendre ces moqueries avec humour. Néanmoins, j'ai parfois le sentiment de ne pas être à ma place lorsque je me retrouve dans un endroit où il n'y a que des Suisses: cheveux clairs, teints clairs et yeux clairs... Mais il faut s'y faire. Aussi, étant donné que mes parents sont bien plus ancrés dans la culture vietnamienne que moi, j'ai plus de restrictions au niveau social que mes amis. Ou encore, ils sont réticents de me laisser faire

certaines activités comme les sports de combat car pour eux, ce serait plutôt des activités destinées aux garçons, tandis que dans la culture européenne, ils verraient ça plutôt d'un bon œil en se disant que leur fille aura quelques notions d'auto-défense.

Cette culture vietnamienne, j'en suis quand même fière, ça me permet, entre autres de sortir du lot et de ne pas être comme tous les autres. Pas beaucoup de Suisse peuvent se vanter de pouvoir parler et lire une langue asiatique ne serait-ce qu'un peu. J'ai surtout la chance de pouvoir savourer une cuisine asiatique quasiment tous les jours. J'aime aussi le fait que dans la culture asiatique, la famille est extrêmement présente comparé à la culture européenne. Je sais que je pourrai toujours compter sur elle en cas de problème.

Mon seul regret concernerait le vietnamien. J'aurais aimé pouvoir le parler plus couramment, avoir un vocabulaire plus riche et pouvoir l'écrire. Néanmoins, c'est un regret infime, parce que je sais que ça m'aurait pris pas mal de temps pour maîtriser à ce point cette langue, et le temps, tout le monde en manque.

Thanh Mai Christine

Nguyễn Thanh-Mai Christine, 20 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa giúp tôi có cái nhìn cởi mở hơn so với người khác vì tôi dễ dàng thông cảm sự khác biệt giữa châu Âu và châu Á.

Con người tôi được tạo thành bằng sự hòa trộn của hai nền văn hoá. Cứ nhìn tên của tôi là thấy được điều đó. Tuy nhiên, đó cũng là nguyên nhân của xung đột nội tâm. Thật vậy, tôi không thể nói mình là người châu Âu vì có màu da khác, vì đôi mắt xéch và cái mũi tẹt. Tôi cũng không thể khẳng định mình là người Việt vì tôi không nói được trôi chảy tiếng Việt và chỉ biết Việt Nam qua những gì cha mẹ truyền lại. Người ta chỉ có thể hiểu rõ một môi trường khi thật sự sống hòa mình trong môi trường đó, nhưng tôi không có cơ hội để thực hiện. Lúc còn bé, tôi bị một số bạn bè cười nhạo, hoặc bị bỏ quên vì không dám tham gia vào các sinh hoạt tập thể. Lớn lên, tôi biết có thái độ hài hước trước những chế nhạo của người khác nhưng đôi khi tôi vẫn cảm thấy lạc lõng khi ở trong một đám đông toàn người Thụy Sĩ: tóc vàng, da trắng, mắt xanh... Nhưng rồi cũng phải quen đi. Trong giao tiếp xã hội, tôi cảm thấy ít được tự do hơn bạn bè vì cha mẹ tôi theo truyền thống Việt Nam. Trong khi cha mẹ tôi nghĩ rằng một số môn thể thao, như đánh võ, chỉ dành cho con trai thì người châu Âu lại khuyến khích, coi đó như là một phương tiện tự vệ cho con gái.

Dù sao đi nữa tôi cũng tự hào vì cái nguồn gốc Việt Nam: đôi khi vì khác người nên được người ta chú ý. Không mấy người Thụy Sĩ có thể khoe là nói và đọc được một ngôn ngữ của châu Á. Tôi cảm thấy may mắn là hầu như ngày nào

cũng được thưởng thức các món ăn Á châu. Tôi cũng thích vai trò quan trọng của gia đình trong văn hóa Á châu. Tôi biết lúc nào mình cũng có thể nương tựa vào gia đình.

Tôi chỉ cảm thấy tiếc là không biết viết tiếng Việt và không có nhiều ngữ vựng để nói được tiếng Việt lưu loát hơn. Nhưng đó chỉ là một sự tiếc nuối nhẹ nhàng vì tôi biết là phải cần rất nhiều thì giờ để học cho thông thạo tiếng Việt, mà thì giờ thì tôi không có nhiều.

Xuân Lisa Trần, 20 ans

“Quelles sont mes origines, suis-je Suisse, Vietnamienne ou en soi, rien du tout?”

Souvent je me suis posé ces questions concernant mon identité. Il est vrai que cela peut être difficile pour nous, jeunes Vietnamiens nés en Suisse ou en Europe, de se trouver une réelle identité. Comme la plupart des gens de mon âge, j’ai pu avoir l’énorme plaisir de prendre part à des soupers et soirées vietnamiens étant petite avec mes parents et ma sœur

et d’être immergée dans notre culture car, il

faut l’avouer, les Vietnamiens venus en Suisse il y a bien longtemps déjà se connaissent pour la plupart, ou se sont déjà connus dans le passé. Solidarité qu’il faut mettre à la lumière du monde. Un point indéniable pour lequel je ne remercierai jamais assez mes parents est le fait de m’avoir appris une langue et une culture. Une langue qui n’est pas comme l’anglais, que tout le monde parle, mais bien une langue particulière qui étonne les oreilles lorsqu’elle se fait entendre.

De plus en plus, je suis convaincue des points positifs à avoir une double culture. Il est vrai que la culture Vietnamienne, comme pour la plupart des pays asiatiques, est différente et est axée sur les traditions. Néanmoins, cela m’apporte aujourd’hui un autre point de vue sur l’éducation des gens qui ne viennent pas du Vietnam, un autre état

d’esprit et surtout, une bonté qui est, elle, propre à la réputation de notre pays.

Il est impossible pour moi de dire que je ne suis pas fière d’être Vietnamienne. Ce pays dont je fais partie a tant de secrets que je ne connais pas, tant de paysages différents qui reflètent chacun une partie de notre pays.

Mes envies concernant le futur seraient de pouvoir apprendre la langue, de découvrir un peu plus la culture transmise par mes parents et finalement de pouvoir venir en aide au pays de mon origine.

Cet été je pars au Vietnam trois semaines, en compagnie de deux amies dans l’espoir de me retrouver et cela sans l’aide de mes parents qui eux connaissent parfaitement la langue. Ce défi étant important pour moi car jamais je n’ai pu essayer d’utiliser tout ce que j’avais appris de mes parents pour quelque chose en rapport avec le Vietnam.

Trouver le temps d’organiser des événements qui rapprochent les jeunes d’aujourd’hui serait un beau challenge pour Làng Viêt. Faire perdurer nos traditions et notre culture est quelque chose de beau qui peut avoir un impact considérable sur la vie de pleins de jeunes de notre génération et des futures.

Xuân Lisa

Trần Xuân Lisa, 20 tuổi

Tôi thường hay thắc mắc: “Đâu là nguồn gốc của tôi, tôi là Thụy Sĩ, là người Việt Nam hay không là gì cả?”

Là người Việt Nam sinh ra ở Thụy Sĩ hay Âu châu, lớp trẻ chúng tôi khó biết thật rõ chính mình. Gia đình tôi rất vui thích được tham dự những bữa ăn, những lễ hội và hoà mình vào cộng đồng người Việt tại Thụy Sĩ mà đa số đã quen biết nhau từ lâu. Có một tình thân tương thân tương trợ rất đáng được nhắc đến. Tôi hết lòng cảm ơn cha mẹ đã dạy cho tôi ngôn ngữ và văn hóa Việt Nam. Tiếng Việt không được nhiều người nói như tiếng Anh nhưng có âm điệu đặc biệt làm người nghe ngạc nhiên.

Càng ngày tôi càng thấy là việc mang trong mình hai nền văn hóa có nhiều điểm hay. Văn hóa Việt Nam chú trọng vào truyền thống, làm cho tôi có lòng nhân ái, có cái nhìn khác về giáo dục và một cách suy nghĩ khác.

Không thể nói rằng tôi không hãnh diện là người Việt Nam mặc dù tôi không biết hết những bí ẩn, không biết hết tất cả những phong cảnh tượng trưng cho mọi miền đất nước.

Trong tương lai, tôi mong muốn tiếp tục học tiếng Việt, khám phá thêm về văn hóa Việt Nam và góp phần giúp đỡ quê hương tôi.

Tôi sẽ đi Việt Nam vào mùa hè này cùng với hai người bạn, trong vòng ba tuần. Tôi muốn tự mình tìm hiểu mà không nhờ cậy đến cha mẹ. Đây là một thử thách quan trọng đối với tôi vì chưa bao giờ tôi có dịp sử dụng những kiến thức do cha mẹ truyền dạy có liên quan đến Việt Nam.

Nếu Làng Việt tổ chức được những sinh hoạt cho lớp trẻ đến gần với nhau, để bảo tồn văn hóa và truyền thống của dân tộc thì đó là điều đáng trân trọng, sẽ mang lại ảnh hưởng lớn cho thế hệ trẻ chúng tôi và những thế hệ tiếp theo.

Thanh-Y-Khanh Võ, 19 ans

Qu'est-ce que votre double culture vous apporte-t-elle?

Ma double culture me permet d'obtenir deux visions différentes du monde. La France, me permettant de connaître la liberté sans le savoir. Oui, car, nous sommes libres de penser et d'agir. Tandis qu'au Vietnam on doit constamment surveiller sa parole, si un mot de trop pour critiquer le gouvernement on risque la prison. En allant au Vietnam, je me suis rendue compte de la chance que j'avais. Cela m'a permis

d'ouvrir les yeux et de faire la comparaison entre vivre en France et vivre au Vietnam, de gagner en maturité car je sais très bien que c'est ma "source".

Cette double culture m'a ainsi permis de me satisfaire mais également, de ressentir un attachement envers le Vietnam. Car cela reste essentiellement ma source, mes racines que je ne dois pas oublier et que je dois absolument transmettre.

En êtes-vous fière ou cela vous a causé des problèmes d'identité ou d'intégration?

Je suis fière de mes origines vietnamiennes. Je n'ai absolument pas eu de problème d'intégration

Que représente pour vous votre pays d'origine, le Vietnam? Sa culture, sa cuisine, sa langue vous intéressent-elle?

Essentiellement tout. Son histoire, dont une guerre qui nous a tous affecté, sa cuisine (qui est malheureusement souvent confondue avec la cuisine thaïlandaise) et sa musique! (Que j'aime beaucoup)

Avez-vous des regrets de ne pas vous être investie davantage dans votre développement identitaire?

Je n'ai pas de regrets. Mais j'avoue attendre essentiellement des histoires... ou plutôt que des anecdotes pour le moins marquantes. Comme le jour de la chute de Saigon, on pouvait voir plusieurs soldats se suicider dans la rue. Le fait qu'après cette date, les exécutions commencèrent afin que le gouvernement communiste impose son pouvoir. Que les enfants dénoncent la richesse de leurs parents et voient leurs exécutions sous leurs yeux; tout simplement parce qu'ils ont été manipulés par les paroles proférées par le gouvernement. Que ces exécutions se passent dans le jardin d'une école publique afin que tout le monde puisse y assister. Le fait que l'on devait payer extrêmement cher pour un boat people mais que l'on payait quand même, afin d'acquiescer la liberté. Mais surtout, cette pression qu'on voit à la vue des affiches de propagande, cette peur que ressentent certains fonctionnaires travaillant pour le gouvernement.

Des anecdotes très difficiles à entendre pour la plupart d'entre nous mais que l'on doit connaître afin de savoir à quel point le communisme peut aller loin, et que ceci n'est qu'un faux rêve.

Thanh-Y-Khanh

Võ Thanh-Y-Khanh, 19 tuổi

Mang trong mình hai nền văn hóa, điều đó giúp gì cho cô?

Mang trong mình hai nền văn hóa giúp tôi có hai cách nhìn khác nhau về thế giới. Nước Pháp cho tôi biết thế nào là tự do. Đúng vậy, chúng tôi được tự do suy nghĩ, tự do hành động. Còn ở Việt Nam, mọi người luôn phải để ý đến lời ăn tiếng nói của mình, nếu nói hơi quá, chỉ trích chính phủ thì dễ vào tù ngay. Có đi Việt Nam thì mới hiểu là mình đã gặp may mắn. Điều đó giúp mình nhìn rõ hơn và so sánh giữa sống ở Pháp và sống ở Việt Nam, và để trưởng thành hơn khi biết được đó là “nguồn cội” của mình. Tôi hài lòng có hai nền văn hóa và có tình cảm gắn bó với Việt Nam. Vì đây chính là nguồn cội, gốc gác của tôi mà tôi không được phép quên mà còn phải lưu truyền được nó.

Điều đó làm cho cô hãnh diện hay là gây khó khăn cho việc xác định bản sắc cá nhân và khả năng hòa nhập?

Tôi tự hào có nguồn gốc Việt Nam. Tôi hoàn toàn không gặp vấn đề gì trong việc hòa nhập tại đây.

Việt Nam là biểu tượng gì đối với cô? Cô có quan tâm đến văn hóa, ngôn ngữ, ẩm thực Việt Nam không?

Hầu như tôi quan tâm đến tất cả. Tôi quan tâm đến lịch sử, với cuộc chiến tranh đã gây nhiều ảnh hưởng đến toàn bộ chúng ta, đến ẩm thực (nhưng thường bị nhầm với ẩm thực Thái) và đến âm nhạc (tôi thích lắm!).

Cô có tiếc là đã không đào sâu hơn khía cạnh Việt Nam của mình không?

Tôi không hối tiếc điều gì. Nhưng tôi phải thú nhận mình hằng mong những câu chuyện... hay là những giai thoại ít được nhớ nhất. Ví như ngày Sài Gòn thất thủ, thấy rất nhiều binh lính tự sát ngoài đường phố. Ví như, sau ngày đó, nhiều biện pháp đã được tiến hành để chính quyền cộng sản áp đặt quyền lực. Con cái tố giác tài sản của cha mẹ và để chính quyền tịch thu trước mắt mình, họ bị giết dây bởi sự tuyên truyền của chính phủ. Những hành động này được tiến hành ngay tại sân trường để tất cả chứng kiến. Ví như việc người ta phải trả rất nhiều tiền bạc cho việc ra đi bằng thuyền, thậm chí trả giá bằng sinh mạng thuyền nhân để đến được bến bờ tự do. Nhưng trên hết, là áp lực mà mọi người thấy qua những tờ bích chương tuyên truyền, là nỗi sợ hãi toát ra ở một số nhân viên làm việc cho chính quyền. Những giai thoại mà phần đông chúng ta khó có thể chấp nhận được, nhưng người ta vẫn phải ghi nhớ để biết rằng cộng sản sẵn sàng đi xa đến đâu và rằng đó chỉ là một mộng ảo.

Hoàng-Linh Valérie Nguyễn Đăng, une des participantes à notre recueil avait fait également un travail de maturité sur le sujet “Comment garder sa culture...”. Avec son autorisation et toute notre reconnaissance, nous reproduisons ici quelques extraits qui apporteront un éclairage important sur différents aspects de la culture vietnamienne: sa cuisine, sa langue, le culte des ancêtres, les fêtes du Têt et de Mi-Automne.

... La cuisine et la cérémonie du repas

L'heure du dîner est très important et un moment de partage comme disent tous les Vietnamiens: “Les vietnamiens adorent manger, c'est sacré. La nourriture est synonyme de partage et de convivialité. On se retrouve autour de la table pour partager un repas et se retrouver”.

Sur ce même sujet, une autre Vietnamienne affirme que: “Dans la culture vietnamienne, on mange avec un bol et des baguettes et les plats principaux sont sur la table. Lorsqu'on a des invités surprise, ils viennent et se servent. La personne ne se sent pas gênée, comparer à l'Europe car en Europe, si quelqu'un vient, le dîner était prévu pour un certain nombre de personnes, chacun a son assiette et c'est plus gênant pour l'invité, on a l'impression de prendre quelque chose à quelqu'un. Dans la culture vietnamienne, on ne ressent pas cela”.

Pourquoi est-il donc si “sacré” le moment de repas? Le terme utilisé n'est-il pas exagéré? Ou porte-t-il une signification plus loin que le seul plaisir culinaire? Pourquoi les invités-surprise sont-ils toujours les bienvenus au repas? Même si sur la table la quantité de nourriture ne suffit pas?

En effet, pour un Vietnamien, tout l'esprit familial se retrouve même dans le repas: respect des aînés, devoir des parents, partage et hospitalité (l'esprit collectif effaçant le côté individuel), hiérarchie familiale, culte des ancêtres (autel, les inviter au repas). Cela forme un tout pour un laps de temps très court: il devient un

moment “sacré” pour la famille. Un célèbre dicton a su le résumer admirablement: “Même si la foudre veut te tomber dessus, elle doit éviter de le faire aux heures de repas”.

Lors du repas, comme dans la vie de tous les jours, les vietnamiens ont un grand respect pour leurs aînés. En effet, ils réservent toujours la meilleure place et la meilleure part de nourriture à la personne la plus âgée...

... Tous les repas vietnamiens sont principalement faits à base de *nước mắm*, une sauce à base de poisson fermenté et les plats sont souvent accompagnés de riz qui est l'équivalent des pâtes en Italie. En vietnamien, on ne dit pas “à table” mais on dit “mangeons du riz”. Les différents repas en vietnamien sont précédés par le mot *cơm* (riz): *cơm sáng* (petit déjeuner), *cơm trưa* (repas de midi), *cơm chiều* (repas du soir). Même si des fois il n'y a pas de riz au repas (soupe, pâte, etc.). On accompagne souvent une soupe avec des légumes pour finir le repas. Un autre plat très typique, voire national du Vietnam est le “*phở*”, une soupe avec des nouilles à base de riz ainsi que de la viande de bœuf. On trouve facilement des vendeurs de *phở* dans tous les coins de rue.

Contrairement aux pays européens, lorsque l'on s'assoit à table, tous les plats qui vont être mangés au cours de la soirée sont présents en même temps sur la table. Les notions d'entrée, de plat principal et de dessert ne sont pas connues au Vietnam. Ensuite, les Vietnamiens mangent avec des baguettes avec quasiment tous les plats. Lorsqu'on

se met à table, tous les aliments sont en face de nous et nous n'avons qu'un bol vide et des baguettes. Autant est-ce difficile, pour les Européens d'utiliser des baguettes que pour les Vietnamiens de se servir des couteaux et fourchettes pour savourer un met même si de nos jours, beaucoup d'Européens savent manger avec des baguettes mais ce n'est pas une pratique courante pour eux. Lorsqu'on se met à table, il faut s'assurer que l'on soit assis à la place qui nous revient et on jette un coup d'œil pour être sûr qu'il y a assez de portions pour tout le monde avant de servir et on se sert en fonction de la quantité présentée. C'est une façon de s'assurer qu'il y a une quantité égale pour chacun. On ne doit également pas se servir soi-même de la dernière portion car c'est un manque de politesse. Les dernières parts sont souvent réservées aux parents qui eux-mêmes les proposent aux enfants et ainsi il y a un respect mutuel.

Pour finir un repas, les vietnamiens n'ont pas beaucoup de desserts typiques. On peut relever les fruits ou le "chè" qui est souvent à base de soja ou de riz gluant. On y retrouve aussi des gelées sucrées, du manioc ou de la noix de coco.

Nous pouvons donc relever trois catégories principales d'aliment chez les Vietnamiens: le riz (*cơm*), les soupes et les gâteaux (*bánh*, qui ne sont pas forcément des desserts). Les *bánh* ne veulent pas seulement signifier gâteau sucré mais ils désignent aussi des plats fait à base de crêpe comme le "*bánh xèo*" ou le "*bánh cuốn*", plats salés.

La langue

La langue est un aspect très important de la culture. C'est la clé de l'intégration et elle nous permet de communiquer avec tout le monde et surtout avec la famille. Un Vietnamien nous affirmait que: "Je dirais plutôt que le vietnamien est important car par exemple, si l'on va dans sa famille et l'on ne parle pas le vietnamien, on perd une qualité

et l'on se sent inutile. Il est important de pouvoir communiquer avec sa famille".

Communiquer entre membres de la famille est très important, cela permet de rester uni et de perpétuer la lignée familiale. Une compatriote nous dit qu'elle ne parle pas très bien le vietnamien mais le comprend assez bien, c'est surtout pour communiquer avec la famille que c'est important.

La plupart des gens que nous avons interrogés ont affirmé qu'ils aimeraient transmettre ou ont déjà transmis la langue vietnamienne à leurs enfants. Une jeune femme de 30 ans a appris le vietnamien grâce à ses parents, en effet son père nous dit: "*Je suis persuadé qu'il est nécessaire et essentiel pour une famille vietnamienne que les enfants puissent au moins connaître le vietnamien, le comprendre et si possible le parler car c'est comme ça qu'ils peuvent rencontrer d'autres membres de la famille dans le monde entier*". Une autre compatriote nous affirme aussi qu'elle aimerait transmettre le vietnamien à ses enfants plus tard même si son mari n'est pas vietnamien: "*Oui, j'aimerais le transmettre, que le mari soit vietnamien ou pas, je pense que je ferais un effort pour leur apprendre. Je pense qu'ils iront prendre des cours de vietnamiens, voir mes parents pour pouvoir pratiquer cette langue ou les faire participer au Têt*"...

... Le culte des ancêtres

Le culte des ancêtres est également une coutume très importante. Les Vietnamiens ne considèrent pas la mort comme une rupture définitive mais seulement une non-présence physique. Les ancêtres sont donc constamment présents dans la famille et qu'ils la protègent dans toutes circonstances. La grande majorité des Vietnamiens ont un autel dans leur maison où dessus s'y trouvent des photos des parents, grands-parents et ancêtres disparus ainsi que des offrandes (fruits, nourriture). Ce culte unit la famille d'une certaine manière.

La famille dispose d'un autel pour ses ancêtres. À chaque Nouvel An, elle brûle des cierges en leur mémoire. Beaucoup de Vietnamiens aujourd'hui ont encore un autel pour leurs ancêtres, même si de nos jours les gens sont de moins en moins pratiquants avec la religion, beaucoup de familles tiennent à garder un autel en mémoire de leur famille. Sur l'autel, on y trouve des photos des grands-parents et autres ancêtres ainsi que des cierges. Le culte des ancêtres permet de garder un lien entre les vivants et les morts. Dans les pagodes et les églises au Vietnam, on y trouve des autels beaucoup plus grands que dans les maisons. Le culte des ancêtres sert à protéger la descendance et ne pas oublier les ancêtres.

La fête du Têt et la fête de Mi-Automne

Les Vietnamiens célèbrent une fois durant l'année le Nouvel An qui s'appelle le "Têt". C'est l'une des fêtes les plus importantes fêtes pour les Vietnamiens... Le Têt continue d'être célébré par de nombreux Vietnamiens en Suisse et c'est une fête que les gens ne sont pas prêts d'oublier. La fête a lieu le jour de la première lune du premier mois car en effet, les Vietnamiens utilisent le calendrier lunaire pour les grandes fêtes traditionnelles et commémorations. Les festivités durent plusieurs jours et tout le monde se réunit en famille, amis pour fêter le Nouvel An. Certaines familles vont à la pagode également pour rendre hommage aux ancêtres. Il y a un mythe qui dit que la première personne qui franchit la porte d'une maison portera chance ou malchance à cette famille. Ma tante me racontait qu'elle sortait de sa maison et y rentrait à minuit pour porter chance à sa famille. La maison doit être impeccable pour les invités mais aussi pour les ancêtres, car cette fête est pour accueillir les ancêtres.

Chaque année est représentée par un animal, il y en a au total douze et chaque animal a une certaine signification. Ce sont les signes astrologiques vietnamiens.

Lors de ces festivités, les familles s'y préparent environ une semaine à l'avance pour préparer de grandes quantités de nourriture pour tous les invités, les plats sont typiquement vietnamiens. Chaque adulte convié à la fête offre des petites enveloppes rouges contenant de l'argent pour les enfants. On appelle ces enveloppes des "lì-xì".

La deuxième fête importante des Vietnamiens est la fête de mi-automne que l'on appelle *Tết Trung Thu* ou la fête des enfants. Elle se déroule le 15ème jour du 8ème mois du calendrier lunaire. Les enfants se réunissent avec des lampions et chantent de diverses musiques vietnamiennes. La tradition veut que les enfants reçoivent des gâteaux appelés *bánh Trung Thu*, le gâteau de la mi-automne. Je me souvenais aller à cette fête lorsque j'étais petite, elle était organisée par diverses associations vietnamiennes...

Hoàng-Linh Valérie Nguyễn Đăng
2012

**Câu lạc bộ
Cercle culturel
Làng Việt**

**ROUTE DE VEYRIER 228
CH-1255 VEYRIER
CCP 14-987475-0**

**INFO@LANGVIET.CH
WWW.LANGVIET.CH**

Remerciements

J'ai imaginé faire ce recueil depuis le moment où j'ai relu la brochure "Tôi là người Việt", réalisée par Xuân-Nhi Nguyễn Tang, avec le concours des membres de l'association Huống Việt il y a 10 ans, en 2005.

Mon émotion a été vive en redécouvrant les précieux témoignages de ces jeunes de l'époque qui sont devenus aujourd'hui pour la plupart des adultes, voire même des parents à leur tour.

J'ai eu alors vraiment envie de savoir si, après toute une décennie, ces jeunes Vietnamiens d'aujourd'hui maintiennent encore le même attachement à notre pays, aussi ardemment que leurs aînés?

C'est avec une certaine appréhension que j'ai entrepris de contacter les jeunes Vietnamiens à Genève, à Lausanne, à Paris. A part les questions sur le sujet proposé, j'aurais voulu connaître également leurs attentes concernant le rôle des associations culturelles, telle que Làng Việt. Exception faite de celles et ceux qui étaient trop occupés par les obligations de leur quotidien, la plupart m'ont répondu avec une gentillesse qui m'a beaucoup touchée.

Tous mes sincères et vifs remerciements vont à ces braves personnes ainsi qu'à leurs parents. Je tiens également à exprimer ma reconnaissance aux personnalités suivantes pour leur précieuse contribution :

- Thê Hồng Tang Lâm: mise en page et technique
- Dung Nghi Trân, Paris
- Xuong Hùng Dang: traduction en vietnamien
- La Loterie Romande pour son soutien à notre Centre culturel de Làng Việt.

Xuân Hoa Nguyễn Tang

Lời cảm tạ

Tôi nghĩ đến việc xuất bản bộ sưu tập này khi có dịp nhìn lại cuốn "Tôi là người Việt" do cô Nguyễn Tăng Xuân Nhi và Đoàn Thanh Niên Huống Việt thực hiện vào năm 2005.

Thật xúc động khi đọc lại những cảm nghĩ, những chia sẻ chân tình của giới trẻ lúc bấy giờ mà hôm nay, các cháu đã trưởng thành, một số đã làm cha, làm mẹ.

Mười năm trôi qua, tôi thực sự tò mò, muốn biết giới trẻ gốc Việt hôm nay có còn giữ tình cảm gắn bó với quê hương mình như lớp đàn anh, đàn chị?

Trong tâm trạng đó, tôi đã liên lạc các bạn trẻ sinh sống tại Genève, Lausanne và Paris.

Ngoài ra, tôi cũng muốn tìm hiểu thêm, các cháu mong đợi gì ở những tổ chức văn hóa như Câu lạc bộ Làng Việt vừa thành lập.

Xin chân thành cảm tạ:

- Các bạn trẻ đã đã hưởng ứng thật nhiệt tình, nhất là sự khuyến khích của các bậc phụ huynh.
- Bà Tăng Lâm Thế Hồng, phụ trách phần trình bày và kỹ thuật.
- Bà Trần Dung Nghi, Paris.
- Ông Đặng Xương Hùng, lo phần dịch bài sang tiếng Việt
- La Loterie Romande, Cơ quan xổ số đã hỗ trợ tài chính cho CLB Làng Việt.

Nguyễn Tăng Xuân Hoa

Avec le soutien de la

